

Fondator:

Mitropolitul
ANDREI
ȘAGUNA

1853

Băncescu Lidia
Str. L. Rebreanu 14
Sibiu

Telegatul românului

FOAIE EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Anul 150

SIBIU

15 septembrie

și

1 octombrie

Nr. 35-38

2002

ÎNĂLȚAREA SFINTEI CRUCI

„Crucea Tale ne închinăm, Hristoase,
și Sfântă Învieerea Ta o lăudăm și o cinștim“

Biserica creștină prăznuiește în fiecare an la 14 septembrie Sfânta și de viață făcătoarea Cruce. Înaintea ochilor se înalță plină de dar și de lumină această pavăză nesurpată și acest sceptru dumnezeiesc. Crucea Domnului o sărutăm cu frică și cu bucurie negrăită. Cu frică, din cauza păcatelor noastre, cu bucurie pentru mântuirea care ne-a venit printr-însa. Pe Cruce s-a săvârșit Cel ce, ascultând de porunca Tatălui, S-a deșertat de a Sa Dumnezeire și a primit moartea, moartea pe Cruce. „Pe cruce s-a oficiat o slujbă și o jertfă și un act de reșezare a omenirii în situația ei de necorupție originară“. Crucea e simbolul sfântului sânger al Mântuitorului. Este altar și locul sacru al suferinței Nevinovatului. O cântare bisericească spune: „Strălucește, Cruce a Domnului, fulgerele luminate ale darului tău în inimile celor ce te cinștesc pe tine și cu dragoste te primesc, ceea ce

ești de lume dorită. Căci prin tine măhnirea lacrimilor s-a pierdut, din crucele morții am scăpat și la veselia cea nesfârșită ne-am mutat“.

Să tăgăduim, să uităm, să ne prefacem neștiutori? Nicidecum!

A nu pomeni Crucea, a ne feri de amintirea celor petrecute pe Golgota, e același lucru cu a minimaliza, chiar anula opera lui Hristos. A considera crucea un obiect de tortură, sau chiar a-l batjocori, fie că se găsește așezată la răspântiile drumurilor, fie la căpătâiul celor adormiți, este o blasfemie adusă lui Hristos. Lucru, din păcate, ce se întâmplă tot mai des în zilele noastre. Omul modern înlocuiește valorile tradiționale cu contrafacerile lor (non-valori), nu priia detronare, ci prin înlocuirea adevăratelor valori cu cele „moderne“. Efect și practică ce se regăsește și în viața creștină.

A ne lepăda de Cruce în-

seamnă a nu înțelege misiunea, voința Sa de a se identifica condiției omului. Pe Cruce s-a unit Dumnezeirea și Omenirea, prin coborârea lui Dumnezeu la noi și prin îndumnezeirea făpturii.

Hristos, fratele, prietenul, dar și Dumnezeul nostru și-a aflat sfârșitul pe lemnul blestemat, sub privirile ironice și batjocoritoare ale dușmanilor. Cu toate acestea Crucea nu este, pentru creștini, doar un mijloc de tortură și omorare a Fiului lui Dumnezeu. Ci dimpotrivă, „Crucea, geometric și simbolic (dar și istoric n.n.) vorbind, e semnul întărierii celor două planuri, e unirea dintre spiritual și material, e metafora dublei noastre naturi: duhovnicească și pământească. Ea ne rezumă, ne recapitulează, ne reprezintă grafic și cardinal, ne expune în dubla — paradoxala, perpen-

(Continuare în pag. a 6-a)

Pr. AUREL PAVEL

Îndemn și cuvânt de binecuvântare

Mesajul Prea Fericitului Părinte Patriarh TEOCTIST
cu prilejul începutului anului școlar 2002—2003

Începutul unui nou an școlar ne prilejuiește tuturor bucuria reluării și continuării uneia dintre cele mai de seamă activități din viața noastră ce urmărește să realizeze lumina minții prin îmbogățirea cunoștințelor și înălțarea spirituală printr-o aleasă viață duhovnicească.

Toate aceste alese daruri ni le dau, an de an, Școala și Biserica printr-un lăudabil efort al celor ce au obligații, responsabilități și atribuții în acest domeniu.

La un asemenea moment ne îndreptăm gândul și adresăm îndemn și cuvânt de binecuvântare pentru toți cei care de azi înainte

poșnesc sau reiau drumul de lumină al cărții, culturii și științei.

Elevilor le adresăm sfatul biblic: „luați învățătura mai degrabă decât argintul și știința mai mult decât aurul cel mai curat“ (Pilde 8, 10); părinților, care au în seamă grija de zi cu zi a copiilor, le reamintim și de răspunderea spirituală de a-i învăța „pe ei... și a veghea la curăția lor“ (Înțelepciunea lui Isus Sirah 7, 24—25); iar dascălilor le punem în față chipul potrivit pentru misiunea lor: „să fie treji, cinstiți, întregi la minte, sănătoși în credință, în dragoste, în răbdare“ (Tit 2, 2).

Urmând aceste precepte și virtuți vom înălța o lucrare în folosul semenilor și al societății, ridicându-se astfel la înălțimea cerințelor și provocărilor veacului în care trăim.

Cu aceste sfaturi, îndemnuri și dorințe, rugăm pe Bunul Dumnezeu să binecuvinteze ostenețele tuturor celor implicați în actul de zidire intelectuală a omului, dându-le sănătate și putere de muncă în însușirea și răspândirea Cuvântului Adevărului.

† TEOCTIST
Patriarhul Bisericii
Orodoxe Române

A VII-a întâlnire a Comisiei mixte de dialog ortodox—greco-catolic

Episcopia Ortodoxă Română Arad, 1 octombrie 2002

În ziua de 1 octombrie 2002, a continuat, la Episcopia Ortodoxă Română din Arad, dialogul dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Română — Unită cu Roma, Greco-Catolică.

Comisia Ortodoxă a fost compusă din:

1. Î.P.S. Bartolomeu — Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului
2. Î.P.S. Andrei — Arhiepiscop al Alba Iuliei
3. P.S. Timotei — Episcop al Aradului
4. P.S. Ioan — Episcop al Oradiei
5. P.S. Ioan — Episcop al Covasnei și Harghitei
6. P.S. Visarion Rășinariu — Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Sibiului
7. P.S. Iustin Sigheteanul — Arhiepiscop Vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului

Ca delegat al Prea Fericitului Părinte Patriarh a participat Prea Sfințitul Episcop Vincentiu Ploieșteanu, Episcop Vicar Patriarhal și Secretar al Sfantului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

În calitate de invitați au luat parte la acest dialog Î.P.S. Nicolae — Mitropolit Banatului și P.S. Laurențiu — Episcopul Caransebeșului.

Comisia Greco-Catolică a fost alcătuită din:

1. Î.P.S. Mitropolit Lucian — Arhiepiscop de Alba-Iulia și Făgăraș
2. P.S. Florentin — Episcop de Cluj-Gherla
3. P.S. Ioan — Episcop de Maramureș
4. P.S. Alexandru — Episcop de Lugoj
5. P.S. Virgil — Episcop de Oradea

Din partea Vaticanului a asistat Excelența Sa Mons. Francesco Pio Tamburrino.

Această nouă întâlnire a Comisiei mixte de dialog s-a desfășurat în același climat de deschidere și frățietate. În prima parte a discuțiilor Î.P.S. Bartolomeu, în calitate de președinte-delegat al părții ortodoxe, invită ierarhii celor două Biserici la stabilirea unui mod de comunicare nu numai în interiorul dialogului oficial, ci și pe plan local, deoarece acest lucru este benefic pentru ambele părți.

Ierarhii ambelor biserici sunt de acord să facă eforturi pentru îmbunătățirea climatului moral dintre ele, făcând apel la preoți și credincioși de a se apropia prin soluții practice și acceptabile.

Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică rămâne fidelă recomandărilor documentelor magisteriului Bisericii Catolice și consideră că este necesară continuarea dialogului cu Biserica Ortodoxă Română. Ar vrea însă, ca acest dialog să fie real, deschis, sincer și bazat pe dorința sinceră de înțelegere reciprocă și de rezolvare a problemelor interconfesionale. Ierarhii greco-catolici își rezervă însă dreptul de a face apel la

forurile legislative în situația în care se constată lipsa dorinței de dialog.

Se solicită mai multă bunăvoință din partea părții ortodoxe pentru o colaborare reală în găsirea unor soluții acceptabile.

Partea greco-catolică cere restituirea catedralelor din Oradea și Baia Mare, a bisericii Sfântul Vasile cel Mare din București, precum și a unor biserici protopopiale. De asemenea, se solicită restituirea bisericilor care nu sunt folosite sau sunt închise, iar în localitățile în care există o singură biserică, fostă greco-catolică, să se slujească alternativ.

Partea ortodoxă își menține în continuare părerea de a fi respectată voința credincioșilor majoritari, când este vorba de cedarea bisericilor de orice categorie. Slujirea alternativă nu este o soluție în rezolvarea amiabilă a conflictelor patrimoniale.

Din discuție a reieșit că, de la ultima întâlnire, s-au rezolvat un număr de cazuri, dar este necesară o misiune pastorală mai insistentă pentru a crea condițiile necesare soluționării altor situații dificile.

Partea ortodoxă își exprimă dorința ca dialogul să nu se limiteze la o relație strict juridică, ci să se găsească mijloace pentru o împreună lucrare și în celelalte domenii ale binelui obștesc, deoarece poporul așteaptă mai mult de la noi toți.

S-a hotărât ca următoarea întâlnire să aibă loc pe data de 23 septembrie 2003 la sediul Episcopiei Greco-Catolice din Baia Mare.

Îl rugăm pe Dumnezeu să ocrotească preoții celor două Biserici și să le dea putere să-i conducă pe credincioși la mântuire.

Comisia Ortodoxă Română
Comisia Greco-Catolică

Un dar de suflet oferit românilor: Biblia. Ediția jubiliară a Sfantului Sinod, diortosită, redactată și adnotată de Înalț Prea Sfințitul Bartolomeu Anania, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului

Biblia, ca document sau izvor al Revelației dumnezeiești, reprezintă un bun al Bisericii universale. Totuși, atunci când a fost tradusă în limba vreunui neam creștin de pe pământ, ea a devenit o zestre proprie aceluia neam.

Prin Pronie dumnezeiască și noi românii am avut șansa de a fi moștenitori ai acestui neprețuit tezaur, care este Biblia. Intonăm ne-am bucurat doar de traduceri parțiale, a câte unei cărți precum Psaltirea, iar mai apoi de integralitatea cuprinsului ei.

Anul 1688 a reprezentat, așa cum inspirat s-a spus, momentul în care întreaga Sfantă Scriptură a fost „altoită în pom românesc“. Atunci ni s-a înlesnit și nouă, românilor, posibilitatea de a ne adăpa din izvorul întreg și neseccat al înțelepciunii dumnezeiești.

Deși vremurile n-au fost întotdeauna prielnice, Sfânta noastră Biserică s-a îngrijit ca și în secolele care au urmat să pună la îndemâna fiilor ei duhovnicești această „Carte a cărților“, redată într-o limbă mereu înnoită, dar și cu păstrarea specificului ei bisericesc.

Cărturari vestiți, ierarhi cu înaltă pregătire teologică, dascăli de teologie, scriitori și poeți și-au legat numele de anevoioasa misiune de tălmăcitori ai cuvântului revelat și inspirat al Scripturii. Cu pioșenie se cuvine a fi menționate nume ca cel al mitropolitului Simion Ștefan, ale învățaților boieri munteni - frații Șerban și Radu Greceanu, al Episcopului Filotei al Buzăului, al mitropolitului Andrei Șaguna, al episcopului de Huși și mai apoi patriarh al României Nicodim Munteanu, al scriitorului Gala Galaction și al profesorului Vasile Radu.

Ajungând în timpurile noastre, avem bucuria de a adăuga la acele nume de prestigiu și pe cel al Înalț Prea Sfințitului Bartolomeu Anania, care ne-a oferit ca dar de suflet Biblia, diortosită și tălăcută pe măsura staturii personalității sale de venerabil ierarh și ilustru scriitor și poet, pe care Sfantul Sinod a decretat-o drept ediție jubiliară, dat fiind faptul că a fost pregătită și tipărită cu prilejul împlinirii a două mii de ani de istorie creștină.

Lansarea oficială a acestei Biblii în ședința solemnă a Sfantului Sinod, din 2 iulie 2002, a

reprezentat, am putea spune, odovania unei celebrări de mai bine de un deceniu. Din când în când, în acest răstimp, Înalț Prea Sfințitul Bartolomeu ne-a prilejuit bucuria de a avea la îndemână și părți mai restrânse (câte o singură carte) sau mai extinse (Noul Testament) din ceea ce constituie acum întregul. Concret, în Editura Institutului Biblic și în Editura „Anastasia“ au apărut, ca ediții de probă, 54 dintre cărțile care alcătuiesc acum ediția completă a Bibliei jubiliare. În plus, Înalț Prea Sfinția Sa ne-a introdus chiar în ambianța atelierului biblic, oferindu-ne prin mijlocirea foii „Renașterea“, pagini din ceea ce credem că putem numi marea operă a pilduitoarei sale vieți. Spunem operă nu în sensul în care atribuim Scriptura lui Dumnezeu și autorilor umani, care au fost profeții și evangheliștii, ci în sensul preluării și transmiterii spre noi a mesajului revelațional într-o nouă și foarte atrăgătoare formă: cea a unei ediții de excepție a Bibliei în limba română.

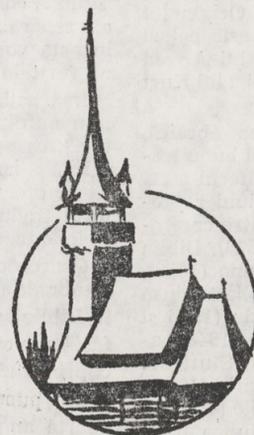
La un moment ca acesta putem spune că „bătrânul oștean, chemat sub drapel“, în urmă cu ani, cum însuși s-a autocaracterizat, și-a îndeplinit cu prisosință misiunea. A păstorit, și continuă să o facă, cu înțelepciune și fermitate cea mai de frunte urbe a Transilvaniei și o eparhie care nu a fost scutită de probleme, dar a găsit și timp și resurse sufletești spre a se dedica și unei sarcini atât de onorante dar și de mare responsabilitate, cum este traducerea Bibliei.

Reflectând asupra a ceea ce înseamnă a te implica într-o asemenea lucrare, Înalț Prea Sfințitul Bartolomeu însuși aprecia că este chiar o cutezantă să te încumeți a reînnoi într-o formă cât mai accesibilă și mai atractivă cuvântul lui Dumnezeu, hărăzit spre mântuirea tuturor oamenilor.

Cu toate îndatoririle pastoral-misionare și administrative, Î.P.S. Sa n-a lăsat să se stingă harul poetic, cu care a fost dăruit de sus și ca atare a rezultat ceea ce vedem: o ediție a Bibliei care se ridică la valoarea și prestigiul edițiilor celebre în lumea creștină.

(Continuare în pag a 2-a)

Pr. Prof. Dr. DUMITRU ABRUDAN

Interdisciplinaritate literatură-religie în învățământul preprimar

MOTTO:

„Învățăturile date cu forța nu pot dăinui în suflete, pe când învățăturile primite în suflet cu plăcere și cu bucurie rămân de-a pururi“ (Sf. Vasile cel Mare)

În planul de învățământ elaborat prin Ordinul Ministrului nr. 4446 din 1993 la capitolul „Educație pentru societate“, este introdusă și educația religioasă. Vârsta preprimară este vârsta cu trăsăturile de voință și caracter în formare având ca germen însăși personalitatea umană. Acum copilul este mai receptiv la diversele influențe ce se exercită asupra lui, formându-se în sufletul acestuia impresii, deprinderi de conduită și sentimente cu ajutorul cărora să devină o persoană deschisă comuniunii cu semenii și cu Dumnezeu.

Educația religioasă trebuie privită în strânsă legătură cu educația morală, acordându-i însă fundament divin, creștin. Consider că nu este important cât de des se fac, sau ce durată au aceste activități, ci importanță este intensitatea trăirilor afective simțite de copil și modul lor de răsfrângere asupra comportamentului de zi cu zi.

„Credință fără fapte nu există“, spune Sfântul Simeon Noul Teolog.

Am încercat să abordez interdisciplinar anumite aspecte ale educației creștine-religioase pentru a putea pătrunde cât mai adânc și cât mai puternic cuvintele celui ce a fost pedagog prin excelență, a celui ce ne-a predat materiile fundamentale ale școlii vieții: binele, frumosul, morala, credința și iubirea.

Lecțiile de educare a limbajului prin bogăția lor tematică, prin textele prezentate oferă copiilor exemple concrete de fapte, atitudini, evenimente, pe care analizându-le și discutând despre ele, copiii își însușesc o serie de convingeri morale.

Măiestria educatoarei constă în descoperirea și valorificarea ocaziilor în care poate să intervină, în care poate să se aplece cu grijă,

cu delicatețe și răbdare pentru a deschide mintea și sufletul copilului spre literatură și credință. Copiii nu trebuie să devină nici fanatici din punct de vedere religios, dar nu trebuie nici îndepărtați de adevăratele valori spirituale și morale, iar educația să fie făcută în așa fel încât să nu fie o povară pentru copil.

Dacă o operă a reușit să ne sensibilizeze, adică să ne producă o stare sufletească deosebită, care ne face să ne simțim altfel decât ne știm în mod obișnuit și trezește în noi dorința de a ne modela, ea și-a atins menirea dată de condiția artei și implicit ne-a strecurat în minte, atitudine și comportament, sensuri, învățăminte, imperative umane și nobile.

Literatura poate juca un rol deosebit în procesul educării copiilor în spiritul binelui, adevărului și dreptății, în formarea unor atitudini pozitive cum ar fi cinstea, curajul, spiritul de sacrificiu, demnitatea, iubirea, prietenia, respectul, înțelegerea, modestia, sinceritatea, hărnicia, generozitatea.

Că aceste valori sunt sociale, cel mai bine o demonstrează o specie bine determinată a literaturii și anume basmul, specie asupra căreia aș dori să mă opresc în mod special. Copilul care ascultă un basm trăiește cu intensitate nu numai momentele acțiunii ci și sentimentele de care sunt animați eroii. Simpatia și compasiunea pentru cei ce suferă, simpatia pentru personajele ce acționează în numele binelui și adevărului, dezaprobarea faptelor săvârșite de personajele negative, care stărnesc dezaprobarea colectivului, sunt câteva influențe morale ce-și lasă amprenta asupra personalității copilului.

Uneori cel ce povestește poate părăsi firul unei acțiuni principale, spre a face o incursiune într-un alt

câmp, secundar. Această improvizare are faze cronologice, dar și momente de suspensie, de includere a unor evenimente izolate ce capătă o rațiune în contextul general. În acest sens am găsit deosebit de important rolul educatoarei (sau a celui ce povestește) în a ști unde și cum trebuie să introducă în suflet învățăturile, pentru a rămâne de-a pururi acolo.

Prin basmul „Fetița cu chibrituri“ de Hans Christian Andersen le putem vorbi copiilor despre milostenie. Fetița, în seara în care era ajunul Anului Nou, umbla din stradă în stradă cu capul gol și desculță, învinețită de frig și flămândă, fără ca nimeni s-o fi miluit măcar cu un gologan. Toate ferestrele scilipeau de lumină, de la toate casele se răspândea un miros plăcut de găscă friptă și cozonac, iar nefericita copilă îmbia pe unul și pe altul cu câte o cutie de chibrituri. Trăsurile treceau în goană pe lângă ea și atunci s-a adăpostit la un colț între două case unde dimineața a fost găsită înțepenită, înghețată de frig cu câteva bețe de chibrituri în mână. La lumina unui băț ea văzuse cum bunica ei (care era moartă), o ridică în brațe și luându-și zborul prin văzduh a înălțat-o sus, sus într-un loc unde nu era nici frig, nici foame, nici amărăciune, acolo unde era scaunul lui Dumnezeu. Dacă unul dintre bogații care au trecut pe lângă ea ar fi cumpărat cutiile cu chibrituri, fetița ar fi fost salvată, dar toți au trecut nepăsători. Sfântul Ioan Gură de Aur spune: „Cu un bănuț dăruit poți cumpăra cerul. Nu fiindcă cerul ar fi fost atât de ieftin, ci fiindcă Dumnezeu este atât de plin de iubire. Dacă n-ai nici acel bănuț, atunci dă un pahar cu apă rece“. Această faptă va fi plăcută lui Dumnezeu și te va răsplăti pentru ea, căci ceea ce are omul dumnezeiesc în el este puțința de a

face bine, iar cei bogați vor ajunge în cer când îi vor introduce acolo săracii.

Una dintre cele zece porunci este: „Cinstește pe tatăl și pe mama ta ca bine să-ți fie și ani mulți să trăiești pe pământ“.

Imaginea părinților în structura basmului are în primul rând un scop moralizator, fapt ce evidențiază valoarea sa etică. Ei rămân pentru copii ființele de exemplară frumusețe morală, ei au vegheat asupra lor și le-au urmărit cu dragoste zborul spre înălțimile vieții. De aceea, nici un sacrificiu nu va fi în măsură să răsplătească tot ceea ce au făcut părinții pentru copii, pentru triumful vieții și al omului. Dragostea față de părinți nu poate fi anihilată definitiv nici măcar atunci când eroul a fost transmutat într-o altă lume.

Basmul „Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte“ evocă într-o manieră specifică și particulară sentimentele care îi leagă pentru totdeauna pe copii de părinți și pe aceștia din urmă de propriile lor vârstăre, prin care li se prelungește prezența în lume. A renunța la „tineretea fără bătrânețe și la viața fără de moarte“ din dragoste și recunoștință față de părinți este o dovadă a măreției și unicității ființei umane, o expresie a fondului de omnie ce pulsează din sufletele acelor care se simt copii față de proprii lor părinți.

„Viața este muncă și numai munca îi dă omului dreptul de a trăi. Apa curgătoare dă viață, cea stătătoare devine otrăvitoare“ (Sfântul Ioan Gură de Aur).

Observând efectele binefacătoare ale muncii în viața de toate zilele și înțele-

(Continuare în pag. a 4-a)

Educatore,
FELICIA ALIMAN
Grădinița nr. 1, Gherla

Cultură la parohii

Din fericire, tot mai numeroși preoți manifestă susținute preocupări culturale, desfășurate în sfera de activitate parohială, fapt ce contribuie la impunerea prestigului personal, atât în fața intelectualilor din localitate cât și a credincioșilor pe care îi păstoresc, dovedind astfel nu numai misiunea de liturghisitori la Sfintele Altare, ci și de slujitori ai culturii pe altarul istoriei Patriei. Printre aceștia se numără și preotul Nicolae Moga din parohia Mălaia, Eparhia Râmnicului.

După obținerea Licenței în Teologie și hirotonirea sa în preot, Părintele Moga a slujit în parohiile Bumbulești și Voineasa din ținutul Loviștei. Preot de vocație și bun gospodar, desfășoară o temeinică misiune, atât pastorală cât și administrativă, remarcându-se prin restaurarea bisericilor și îndrumarea duhovnicească a credincioșilor pe calea mântuirii, ceea ce constituie adevărata „carte de vizită“ a oricărui slujitor al Sfintei Biserici.

Activitatea gospodărească și pastorală a Părintelui Moga este incununată și de una culturală, fiind profesor de religie, muzică și limba latină la Școala Generală din Voineasa. De asemenea, s-a impus și printr-o bogată activitate publicistică în diferite periodice, religioase și laice, afirmându-se și cu un recent volum de versuri, intitulat *Drumul Durerii*, apărut la Râmnicu Vâlcea, în anul 1997.

În ultimul an, Părintele Nicolae Moga oferă cititorilor alte două volume, cu caracter istoric, intitulate: *Biserica „Sfântul Ierarh Nicolae“*, *Voineasa — Vâlcea*, și *Mălaia — Repere monografice*, ultimul având ca autor și pe fiica sa, Maria-Magdalena Moga, studentă la Facultatea de Teologie; ambele lucrări sunt redactate pe bazele unei temeinice documentări bibliografice și de arhivă.

Monografia Bisericii „Sf. Ierarh Nicolae“ depășește sfera unei simple istorii a sfântului locaș, întrucât autorul abordează întreaga te-

matică privind localitatea Voineasa, ca așezare, climă, istorie și atestare documentară a localității.

Referitor la originea și vechimea bisericilor din Voineasa, întrucât ele au fost mai multe de-a lungul secolelor, datele istorice sunt destul de modeste; pe baza unei însemnări, prima ar data din anul 1734. Cea mai veche biserică din localitate, atestată documentar, este de la începutul secolului al XIX-lea, ctitorită de episcopul Iosif al Argeșului (1793—1820), iar cea nouă a fost construită la îndemnul episcopului Atanasie al Râmnicului, cu ocazia vizitei pastorale din 1903, când s-a adresat credincioșilor, îndemnându-i să clădească „o biserică mai potrivită timpului“, fapt realizat în anul 1906. Deoarece, Valea Lotrului a fost în primul război mondial câmp de bătălie înverșunată între armata română și trupele austro-ungare, biserica a suferit mari daune, fiind jefuită de cele mai prețioase obiecte cultice.

Părintele Moga prezintă și preoții slujitori de la Voineasa, atestați documentar în număr de 18; primul fiind menționat la 12 ianuarie 1605, fapt ce presupune și existența unei biserici, necesară ofierii cultului divin.

Referitor la Mălaia — Repere monografice, întrucât Părintele Nicolae Moga este „fiu al satului“ îi consacra un studiu aprofundat și bine documentat, multe toponime și obiceiuri fiind încă cunoscute din copilărie. Așezată pe Valea Lotrului, localitatea se învecinează cu trei județe: Sibiu, Gorj și Vâlcea, având căi de acces spre Sebeș, Petroșani, Novaci și Valea Oltului. Întocmită după toate criteriile științifice ale unei monografii, lucrarea oferă date amănunțite privind cadrul natural, așezare, relief, resurse minerale, climă, hidrografie, floră, faună, arhitectură, ocupația locuitorilor, toponimie și un valoros glosar

(Continuare în pag. a 7-a)

Arhim. VENIAMIN MICLE

(Urmare din pag. 1)

Prezentarea grafică este excepțională. Așezarea în pagină este aerisită și foarte judicios distribuită. Caracterul literelor folosite este de o mare diversitate, ceea ce facilitează lectura.

Editura Institutului Biblic a realizat cu adevărat o lucrare tipografică de înaltă ținută, onorând în acest fel osteneala celui care în urmă cu câțiva ani a patronat această instituție bisericească.

Se cuvine să avem însă în vedere și fondul, adică să ne referim și la valoarea lucrului în sine săvârșit de către Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Bartolomeu. În această privință este important de reținut ceea ce Înalt Prea Sfințitul însuși afirmă despre versiunea Bibliei care îi aparține, anume că ea reprezintă un „text credincios originalului și potrivit cu vârsta de acum a limbii române“. Originalul de care face pomenire I. P. S. Sa este cel al Septuagintei, în edițiile critice, a lui Alfred Rahlfs pentru Vechiul Testament și a lui Kurt Aland pentru Noul Testament.

Nu a fost exclusă nici versiunea ebraică, accesibilă I. P. S. Sale prin cele mai bune traduceri occidentale. În plus, diortositorul a făcut apel la încă treisprezece versiuni reprezentative, românești și străine, dintre care amintim: Biblia de la București (1688), Biblia de la Blaj (1795), Biblia lui Șaguna (1858), ediția sinodală a Bibliei (1914), Biblia tradusă de Gala Galaction și Vasile Radu (1936 și 1938), Biblia patriarhului Nicodim (1944), apoi Vulgata în ediția critică de la Stuttgart (1977), La Bible de Jerusalem, Paris (1973), Traduction Oecumenique de la Bible (T.O.B.), Paris 1978, The Holy Bible, versiunea King James, Oxford (1975).

Un dar de suflet oferit românilor

Textul scripturistic propriu-zis, restaurat prin metoda comparatistă, este însoțit de comentariu, fundamentat pe surse patristice dar și pe o pertinentă analiză filologic-literară.

Reține atenția și o inspirată reformulare a titlurilor capitolelor, în sensul unei mai cuprinzătoare definirii a conținutului lor. Din cartea *Facerii*, spre exemplu, au fost reformulate 35 de capitole din totalul de 50. Tot așa, se cuvine menționată și o nouă orânduire a versetelor care sunt așezate continuativ, evitându-se ciuntirea nefirească a frazelor.

Introducerile succinte, dar foarte bogate în conținut și tot atât de limpezi în formulare, care preced fiecare carte din Vechiul și Noul Testament, constituie un alt element inedit al actualei ediții jubiliare a Bibliei. Practic, dacă am separa aceste introduceri și le-am orânduiri într-un volum aparte, am avea de-a face cu un veritabil manual de Isagogie biblică.

Instructiv și temeinic documentat este și „Cuvântul lămuritor asupra Sfintei Scripturi“, ce premerge textului scripturistic propriu-zis, iar „Nota asupra ediției“ de la sfârșit ne oferă o serie de informații pe care autorul traducerii a considerat că este oportun să le împărtășească.

Concordanța biblică selectivă ca și lista unităților de măsură și a monedelor menționate în Biblie au același rost ca și comentariul: să faciliteze cunoașterea extensivă și intensivă a cuprinsului Sfintei Scripturi.

Din punct de vedere literar-stilistic Biblia poartă amprenta talentului poetic al unui mare scriitor, cu care avem norocul să fim

contemporani. Fiecare cuvânt este bine cântărit și așezat cu grijă la locul său, încât frazele și paginile în ansamblu, se caracterizează prin claritate și o mare frumusețe artistică.

Lansarea noii ediții a Bibliei a constituit, cu adevărat, un eveniment cultural-spiritual de nivel național, care a fost receptat de toată suflarea românească, întrucât Biblia este cartea dorită, căutată și cercetată de tot natul. Nu este procurată pentru a fi în bibliotecă ci pentru a fi consultată ori de câte ori credinciosul caută alinare în mijlocul încercărilor și zbuciumului vieții.

În general, diortosirea sau revizuirea textului biblic și nu mai puțin comentariul sau exegeza sunt lucrări și ostenele la care participă mai mulți specialiști avizați, care își împart responsabilitățile. Așa a fost cazul celor 70 de bărbați, care în secolele III-IV î.d.Hr. au săvârșit prima lucrare de traducere a Bibliei ebraice în Lb. greacă și probabil prima traducere a unei cărți dintr-o limbă în alta. Au fost totuși și situații de excepție când greua sarcină de traducere a fost asumată de un singur traducător. Este cazul lui Origen, care în secolul al III-lea a revizuit textul Septuagintei, iar mai apoi a Fericitului Ieronim, care între 390-405 a tradus, la Betleem, textul Vulgatei. Cu acești doi mari bărbați ai creștinismului primar cutezăm a-l asemăna pe Înalt Prea Sfințitul Bartolomeu Anania al Clujului. A împrumutat metoda de lucru a lui Origen, anume cea comparatistă și s-a nevoit în rugăciune și asiduă cercetare filologic-literară ca și Ieronim spre a găsi termenii cei mai potriviți care să facă accesibilă

adâncimea uneori infinită a textului sacru.

Pentru multe generații de acum încolo, Biblia diortosită și comentată de Înalt Prea Sfințitul Bartolomeu va rămâne textul de referință și o mărturie despre activitatea pastoral-misionară a Bisericii noastre la acest început de al treilea mileniu.

Se cuvine cred să reamintim încă un fapt care este vrednic de luat în considerare, anume că pentru a doua oară un ierarh al Clujului s-a dedicat unei atât de sfinte preocupări de îmbunătățire a textului scripturistic. Primul a fost episcopul Nicolae Colan, ajuns mai apoi mitropolit al Ardealului, care a revizuit și tipărit Noul Testament în 1943. Printr-o strădanie de o mai mare anvergură, extinsă la ambele Testamente îi urmează acum actualul întâistătător al aceleiași eparhii, Înalt Prea Sfințitul Bartolomeu Anania.

Deși o lucrare de o asemenea importanță cum este traducerea Bibliei, este făcută spre slava lui Dumnezeu și mântuirea oamenilor, credem totuși că cel mai înalt for de cultură al țării, care este Academia Română, va găsi modalitatea de a consemna și pune în lumină importanța acestui moment, când s-a înscris o pagină atât de luminoasă în viața noastră spirituală și culturală.

Având bucuria de a-l avea în mijlocul nostru pe cel care, într-un răstimp de un deceniu și în vremuri zbuciumate ca cele de acum, a avut tăria de a-și valorifica talentul literar pentru un scop atât de înălțător și atât de plăcut lui Dumnezeu și folositor oamenilor, îl rugăm să binevoiască a primi expresia fiștii noastre recunoștințe și urarea de sănătate și putere spre a sluji cu aceeași dăruire Biserica și neamul, pe care le iubește deopotrivă.

445 ani de la editarea la Braşov a primei cărţi coresiene: Micul Octoih (12 iulie 1556—14 ianuarie 1557)¹

Prima tipăritură coresiană la Braşov este Micul Octoih, o carte de cântări pe opt glasuri (lb. gr. octo — opt; ihos — glas, eh), care în terminologie slavonă se mai numeşte şi Osmoglasnic (= opt glasuri), numit şi Glosariu, Paraclichi (lb. gr.), fiind una din cele mai importante cărţi ale cultului ortodox. Cartea conţine cântările Învierii de la Vecernie, Utrenie şi Liturghie, pentru fiecare zi din săptămână, fiecărei săptămâni fiindu-i propriu un anumit glas. Parcurgerea celor opt glasuri, timp de opt săptămâni reprezintă un „stălp”, anul întreg fiind format din şase „stălpi”, care se succed neîntrerupt. Cartea este cunoscută începând cu veacul al VI-lea, redactată în limba greacă de Sever din Antiohia, al cărui conţinut s-a îmbogăţit în decursul vremii cu diferite cântări religioase (irmoase, canoane), căpătând în prima jumătate a secolului al IX-lea, după ce celebrul filozof creştin bizantin, sfântul Ioan Damaschin (+749), adaugă cântările duminicale, precum şi cântările sfântului Anatolie, fostul patriarh al Constantinopolului (+458), ale lui Cosma Melodul, episcop de Maiuma (sec. VIII), Teodor Studitul (+826), Iosif Studitul, arhiepiscopul Tesalonicii (+830), Teodor Graptul, arhiepiscopul Niceii (sec. IX), Mitrofan, episcopul Smirnei (sec. IX), împăraţii Leon Filozoful (+912) şi Constantin Profirogenetul (+959).

Cel mai vechi manuscris al Octoihului, aflat la noi, este de redacţie medio-bulgară şi aparţine secolului al XIII-lea, iar pentru veacurile următoare numărul acestora este impresionant, dovadă a folosirii lor în cadrul bisericii ortodoxe. Odată cu introducerea tiparului sârbesc, la Cetinje, în 1492 se tipăreşte această carte, având şi ea o mare circulaţie la noi şi ca urmare, în 1510, ieromonahul Macarie tipăreşte Octoihul în redacţie medio-bulgară. Text integral al cântărilor în limba română se realizează relativ târziu, în veacul al XVII-lea, prin Octoihul de la Iaşi, din 1683 datorat mitropolitului Dosoftei şi aceasta datorită caracterului său muzical conservator.

Spre deosebire de Octoihul Mare, cunoscut şi sub numele de Catavasier, Micul Octoih cuprinde doar irmoasele sau catavasile praznicelor împărăteşti şi ale sărbătorilor din timpul anului, iar cântările din timpul zilelor obișnuite sunt cuprinse în „Irmologhion”.

Micul Octoih braşovean, păstrat azi în trei exemplare (Biblioteca Academiei Române, Biblioteca de Stat Szechenyi din Ungaria şi Muzeul de istorie din Sofia), se tipăreşte la Braşov de către diaconul Coresi şi logofătul Oprea (unul dintre meşterii tipografi, care a activat şi în cadrul tipografiei lui Dimitrie Liubavici pentru tipărirea Apostolului din 1547).

Exemplarul bucureştean descoperit de Nerva Hodoş în biblioteca mitropolitană din Sibiu (provenit din Schei²), prezentat şi în recenta monografie dedicată diaconului Coresi de Ion Gheţie şi Al. Mares³ conţine 155 file⁴, format infolio (268×192 mm), folosind aceleaşi caractere întrebunţate la Târgovişte de Macarie şi apoi de Dimitrie Liubavici, unde Coresi învăţase meştesugul tiparului. Iniţialele mari şi o parte din cele mici sunt cu cerneală roşie, iar restul textului cu cerneală neagră, hârtia fiind exclusiv de provenienţă braşoveană (filigran, coroană şi rădăcină). Conţine patru frontispicii cu arabescuri, fiecare în parte surmonate cu cruce. Corpul de litere nr. III, după clasificarea făcută de F. Hervay, tip de litere folosit şi pentru tipărirea Cazaniei a II-a.

Aflăm din epilogul cărţii, scris în limbă slavonă, reproduş după modelul epilogului târgoviştean al lui Macarie din 1510: „Fiindcă în Treime slăvitul Dumnezeu a binevoit să desăvârşască biserica sa prin felurite cărţi, prin lauda şi folosul celor ce le citesc, de aceea şi eu jupânul Haniş Begner, judeţul Braşovului am râvnit, cu ajutorul Sfântului Duh şi din dragoste pentru dumnezeieştile şi sfintele biserici şi am tipărit această carte de suflute mănuitoare, Octoih, spre împlinirea laudei Dumnezeiului slăvite în unitate, ca trei sori. Mă rog deci de tineri şi de bărbăţi (de cei crescuţi) şi de bătrâni, de cei ce vor ceti sau cânta sau vor copia pentru dragostea lui Hristos, să ne îndrepte pe noi, cari cu osârdie am îngrijit de acest lucru, şi să ne blagoslovească, ca amândoi slăvind pe Tatăl din care toate (s-au făcut), să căpătăm aici pace şi milostenie, iar acolo să strălucim, în lumina binefacerii. Amin. Şi era atunci, pe vremea aceea, în Ţara Ungurească (n.n. Ardeal) crăiasa Isabela, fiul ei Ianăş, craiul cel tânăr, fiul marelui Ianăş, craiul, şi în Ţara Românească era Pătraşcu Voevod şi în Ţara Moldovei era Alexandru Voevod. Din porunca jupânului Haniş Begner, judeţul Braşovului, eu, robul lui Hristos, Oprea logofătul şi diaconul Coresi ne-am trudit cu aceasta şi am tipărit (am scris) aceste cărţi la anul 7065 (1557). S-au început aceste cărţi în luna lui iunie în 12 zile; s-au sfârşit în luna lui ianuarie 14 zile, în oraşul Braşov”. De aici reiese că s-a tipărit din porunca judeului braşovean Johanes Benkner (autoritatea publică a Braşovului, fără a căruia înlesnire nu se putea tipări local nici o carte), când în Ţara Ungurească (Transilvania) era crăiasă Isabela cu fiul său Ianăş craiul „cel tânăr”, iar în Ţara Românească era Pătraşcu cel Bun şi în Moldova Alexandru Lăpuşeanu. Este evident adevărul că raza de interes pe care diaconul Coresi o destina Cărţii sale, cuprindea întregul spaţiu românesc, iar patronajul domnilor de peste munţi asupra tiparului coresian nu poate fi ignorat.

Izvorul după care diaconul Coresi putea tipări această carte l-am propus printr-un studiu publicat într-o revistă bisericească⁵, fiind vorba de „Micul Octoih Braşovean” (M.O.B.), aflat în fondul de manuscrise al Bibliotecii judeţene, Braşov sub nr. înv. 2872, care iniţial fusese menţionat ca prezent în fondul de carte al Bisericii Sf. Nicolae din Schei de către Nicolae Sulică, apoi fusese declarat pierdut de P.P. Panaitescu şi reintrodus în circulaţie de prof. Ion Roman⁷. Preluarea tezei lui Nicolae Sulică, conform căreia manuscrisul slavo-român M.O.B. a fost copiat şi tradus de diaconul Oprea la 1570, invocându-se clişeele pe sticlă ale Epilogului aflate şi azi în arhiva din Schei, a atras replica cercetătorului Al. Mares, care consideră

epilogul fals, contrafăcut de Nicolae Sulică, iar localizarea traducerii făcută la sfârşitul veacului al XVI-lea, unde deva prin Banat⁸. Cert este că filigranul hârtiei este braşovean, iar elementele de limbă bănăţeană puteau aparţine şi unui copist bănăţean aflat la Braşov.

Prin compararea M.O.B.-ului cu Octoihul tipărit de Oprea logofătul şi diaconul Coresi la 1557, ne-a permis cu uşurinţă să constatăm identitatea textuală dintre ele. Întrucât textul slavo-român al M.O.B.-ului este ulterior perioadei de tipar coresian, nu-l putem considera pe acesta drept izvor, dar putem întui un izvor comun. Cercetând ms. 42 din arhiva istorică a Bisericii Sf. Nicolae din Schei, ne-a surprins identitatea textuală.

Datată greşit pentru veacul al XVII-lea, manuscrisul confirmă filigranul hârtiei pentru veacul al XV-lea (foarfecă şi ancoră în cerc). Constând din 157 f., scrise pe hârtie foarte slabă şi uzată, îmbrăcat în lemn şi piele, în format 13×21 cm, în 21 de caiete a 8 f. (din primul şi ultimul caiet lipsesc 3 file), manuscrisul apare în cele mai vechi cataloage de inventariere a acestei arhive (III/8 catalog Lăcea, 341 catalog Barac). Oferim în continuare câteva mostre ale identităţii dintre aceste texte.

Tipărind această carte pur ortodoxă, sub auspiciile morale ale celor consemnaţi în prefaţă, nu vedem cum s-ar putea accepta încă teza că venirea lui Coresi la Braşov trebuie pusă pe seama reformei sau a influenţei reformate. Înzestrarea bisericii ortodoxe cu o asemenea carte presupune cel puţin un sprijin acordat bisericii ortodoxe pentru a rezista în faţa presiunilor reformiste luterane sau calvine.

Pe de altă parte, anul 1556 confirmă un adevărat du-te-vino a solilor braşoveni spre Muntenia şi Moldova, care culminează cu sosirea la Braşov a slujitorului Ion al lui Pătraşcu cel Bun, apoi a episcopului Sava. În februarie pleacă în Muntenia o solie condusă de călăreţul Matias cu scrisori la Pătraşcu. Numai în luna aprilie sosesc la Braşov trei solii, iar preotul Dobre (tatăl protopopului Mihai-colaborator coresian), în acelaşi an face mai multe călătorii atât în Moldova, cât şi în Muntenia, pentru ca la 1 mai 1556, un preot de-al voievodului Pătraşcu să sosească la Braşov, unde este bine primit de autorităţile locale. Deosebit de semnificativă este vizita la Braşov făcută de Alexandru Lăpuşeanu şi Nicolae Pătraşcu în acelaşi an 1556 cu prilejul instalării în Transilvania a prinţesei Isabela de Zapolya şi minorul său fiu Ioan Sigismund. Evenimentele politice şi religioase sunt deosebit de frământate în condiţiile în care Dieta Transilvaniei desfiinţează episcopia catolică din Ardeal, secularizându-i astfel averile, prilej cu care se înfiinţează la Geoagiu o episcopie românească.

Prof. VASILE OLTEAN

NOTE BIBLIOGRAFICE

1. Din volumul „Istoria tiparului braşovean”, în curs de apariţie.
2. „Bibliografia Românească...”, op. cit., IV, p. 3.
3. Ion Gheţie, Al. Mares, „Diaconul Coresi...”, op. cit., p. 141—152.
4. Bibliografia Română Veche (vol. IV, p. 3), menţionează 164 file.
5. I. Bianu, Nerva Hodoş, „Bibliografia Românească Veche”, vol. IV, Bucureşti, 1944, p. 4—5.
6. Vasile Oltean, „Izvoarele Octoihurilor coresiene din Schei Braşovului”, în „Biserica Ortodoxă Română”, XCVII (1979), nr. 3—4, martie-aprilie, p. 526—530.
7. I.I. Roman, „Micul Octoih Braşovean”, în „Studii de slavistică”, nr. II, 1971, p. 101—106.
8. Al. Mares, „Un Octoih românesc din secolul al XVI-lea?”, în „Limba română”, XVIII, nr. 3/1969, p. 239—251.

(Urmare din pag. a 2-a)

gând că aceasta este singura cale de înălţare pentru om, unii povestitori au introdus în mod conştient în basm elemente pilduitoare pentru a însufla ascultătorilor dorinţa de a se afirma în această ipostază. Pentru omul adevărat hârnicia este o trăsătură definitorie. Exemplele oferite de basm vin să sugereze ideea că valoarea individului este în raport direct cu calitatea muncii depuse. Fata moşneagului din basmul „Fataabei şi fata moşneagului” de I. Creangă, nu ezită să cureţe fântâna de noroi, pomii de omizi, să lipească cuptorul sau să cureţe şi să hrănească căţeluşul. Ea dă dovadă nu numai de hârnicie, ci şi de afecţiune autentică, situându-se prin faptele sale la adevăratele cote ale omeniei. Superioritatea morală a celor hârnici şi cinstiţi capătă contur şi împlinire. Dumnezeu răsplăteşte hârnicia, cinstea, bunătaţa şi modestia. Alegându-şi lada cea mai săracăcioasă, fata, odată ajunsă acasă constată că datorită muncii cinstite au de-

De la Athos la Rădăşeni

Istoria minunată a unei icoane

În Sfânta cetate a Ierusalimului, la Sfântul Munte Athos sau în alte locuri încărcate de istorie creştină, icoane vestite împodobesc vechile bazilici sau marile catedrale, unele dintre ele fiind recunoscute ca „făcătoare de minuni”, grabnic ajutoare nenumăraţilor pelerini care au ingenunchiat înaintea lor. Împăraţi bizantini şi împărăteşe, boieri şi domniţe, oameni cu dregătorii înalte ca şi oameni de rând împreună cu cete nesfârşite de arhieriei, monahi, preoţi de enorie cu credincioşii lor, au bătut drumurile în trecut (cu toată greutatea lor) ca şi-n vremurile mai noi pentru a ajunge pe urmele Mântuitorului, ale Prea Curatei Sale Maici, ale Apostolilor sau ale Sfinţilor mai vechi sau mai noi. Au fost cazuri când împăraţii au renunţat la tron şi şi-au sfârşit viaţa în liniştea şi simplitatea unei mănăstiri atonite sau în alte chinovii din cuprinsul Răsăritului Ortodox, amintind măcar în treacăt ca astfel de situaţii s-au petrecut şi în Biserica de Apus.

Icoana Maicii Domnului din biserica satului Rădăşeni, din ţinutul Fălţiceniilor, fără să aibă faima icoanelor şi locurilor celebre ale lumii, are totuşi o istorie minunată, plină de tălc, care vorbeşte „iară şi iară” despre milostivirea fără margini a Maicii Domnului, izvorul atâtor minuni şi rugătoare fierbinte pentru toţi fiii Bisericii.

La Mănăstirea Râşca, către sfârşitul veacului al XIX-lea stăreţea ieroschimonahul Veniamin Piticariu, Arhimandrit şi Cavalier, originar din satul Mihăieşti, situat foarte aproape de Rădăşeni. Dorea să lase în urma sa o icoană pictată la Sfântul Munte. Din osteneala sa şi a obştii a pus deoparte galben cu galben, i-a aşezat într-un baston de bambus, gol pe dinăuntru, şi a plecat spre Sfântul Munte. Drumurile erau lungi, nesigure dar hoţii nu-şi închipuiau de comoara ascunsă într-un

sărăcăcios baston. A luat corabia spre Constantinopol, dar furtuna era cât pe ce să-i înece. Abia au scăpat vii, dar bastonul s-a pierdut în mare. Trist şi sărac monahul s-a dus la Athos dar nu şi-a putut împlini dorinţa. La întoarcere, aşteptând corabia la Istanbul, şi-a văzut bastonul într-un loc cu obiecte găsite (pescuite) în mare dar stăpânul dughenei i-a spus că-i prea greu, pentru că a stat prea mult în apă şi că nu-i este de nici un folos. Nu ştia taina bastonului, dar până la urmă i-l-a dat. Veniamin Piticariu s-a întors la Athos şi a comandat icoana mult dorită la un pictor de la Schitul Lacu. Era anul 1891.

În lucrarea Arhierului Narcis Creţulescu: *Istoria sfintei Mănăstiri Râşca*, tipărită la Fălţiceni în 1901, citim: „Icoana mare a Maicii Domnului făcătoare de minuni, zăgrăvită la Sfântul Munte Athos, de un pictor renumit. Sfânta icoană e prea frumoasă, îmbrăcată peste tot cu argint bun şi aurită peste tot, la Ilov în Galiţia, cu preţ de 1200 lei aur. Are juvele, stă sub geam de sticlă cu privaz aurit. Este proprietatea părintelui Ieroschimonahul Veniamin Piticariu, arhimandrit şi egumen al Sfintei Mănăstiri Râşca, cavalier. Titlul sfintei icoane este: *Această Sfântă Icoană a Maicii Domnului se numeşte Portăriţa*. Jos, pe argint, scrie: *Această Icoană s-a făcut şi s-a împodobit cu speşele mele: Veniamin Piticariu — 1892. Sfânta Icoană este o copie artistică de pe chipul Sfintei Icoane Portăriţa, de la Sfântul Munte Athos, de la Mănăstirea Ivru*” (pag. 131 şi 132).

Revenind în ţară, Arhimandritul Veniamin a dăruit icoana mănăstirii sale, de metanie. În 1921, în timpul unei mari secete, icoana a fost adusă în procesiune de la Râşca până la

(Continuare în pag. a 6-a)
Arhim. TIMOTEI AIOANEI

Interdisciplinaritate

venit bogăţi. În antiteză va fi prezentată fata babei. Un alt exemplu foarte semnificativ este basmul „Inima mamei” de Al. Mitru.

O femeie văduvă trăia împreună cu cei doi copii ai ei în lipsuri şi sărăcie, dar o moştenire tot avea femeia şi anume faptul că ei erau cuminţi, ascultători şi îi iubeau mult mama. Într-o zi a trecut pe uliţă o trăsură poleită toată cu aur, bătută cu diamante, trasă de 12 cai negri şi focşi ca nişte zmei. Înăuntru stătea lăfăit pe perne o bşeroaică. Ea se numea Bogăţia. Auzise de cei doi copii şi a venit să-i ia pentru a-i luji. Mama simţi primejdia, îşi luă copiii în braţe şi răspunse:

— „Nu-ţi dau Bogăţia ta e strânsă din jaf, războaie şi necinst”. Ea nu aduce fericiere. Aduce numai lacrimi. Fericierea mea stă în muncă şi în cuminţenia copiilor mei”.

Bogăţia fură totuşi copiii, după ce o adoarme pe mamă, dar aceasta când se

trezeşte pleacă în căutarea copiilor ei. Spiritul de sacrificiu reiese din faptul că ea renunţă la părul ei galben ca spicul grâului, la dinţii ca mărgăritarele, la unghiile trandafirii şi în cele din urmă la inimă pentru a ajunge să-şi salveze copiii din ghearele Bogăţiei. Când îi găseşte ea le dă următorul sfat:

— „Dragii mei copii! Nu fiţi mârşnişi că nu aţi găsit apa vie! Apa vie este chiar în faptele voastre. Voi să muncii cinstiţi şi să vă construiţi o cetate mândră şi puternică în care să trăiţi în pace şi dragoste de Dumnezeu”.

„Suferiţi de pe urma unui om rău? Iertaţi-l ca să nu fie astfel doi oameni răi”.

(Fericitul Augustin)

Basme precum *Albă ca Zăpada* şi *Cenuşăreasa* scot în evidenţă suferinţa pe care o îndură eroina principală din cauza răutăţii şi invidiei manifestată de mama vitregă sau surorile vitrege. Deşi se comportă

urât cu ea, Cenuşăreasa slujeşte cu dragoste şi credinţă celor două surori, respectând îndemnul Cristic: „când cineva aruncă cu pietre tu să arunci cu pâine” sau „dacă cineva îţi loveşte un obraz tu să-l întorci şi pe celălalt”.

Inspirate din folclor sau izvorâte din imaginaţie, basmele sunt străbătute de un puternic realism, conţinând astfel la dezvoltarea proceselor de cunoaştere, a proceselor afective, la dezvoltarea personalităţii copiilor în general.

Haina plină de mister, de vrajă şi de farmece a basmului îi face pe cei mici să-şi însuşească mai uşor noţiunea de bine şi de rău, trezesc în copii dorinţa de a fi asemănători cu cei buni care ajung fericiţi şi în acelaşi timp se naşte în sufletul lor teama de nenorocirile ce li s-ar putea întâmpla dacă i-ar urma pe cei răi. Morala ascunsă în haina basmului este primitivă cu plăcere. Copiii suferă alături de eroii povestirii şi se bucură atunci când aceste personaje sunt salvate.

Simpozion Ecumenic Internațional la Durău

Sub egida Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, în colaborare cu Secretariatul de Stat pentru Culte, Episcopia Romano-Catolică din Iași și Dieceza Romano-Catolică de Padova (Italia) s-au desfășurat la Durău între 17—19 septembrie a.c., lucrările Colocviului Ecumenic Internațional cu tema: „A fi episcop astăzi. Demnitatea și dificultățile unei misiuni”.

Găzduit de Centrul cultural-religios „Sf. Daniil Sisastrul — Durău”, Colocviul s-a bucurat de o largă participare din cadrul Bisericilor Ortodoxă, Romano-Catolică și Greco-Catolică.

Au fost prezenți din partea ortodoxă: I.P.S. Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, I.P.S. Andrei, episcopul Alba-Iuliei, P.P.S.S. Ios Casian al Dunării de Jos, Ioachim al Hușilor, Laurențiu al Caransebeșului, Timotei al Aradului, Ioan al Covasnei și Harghitei, Visarion Rășinăreanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibului, Daniel Partoșanul, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, Ioachim Băcăuanul, arhieru-vicar al Episcopiei Râmnicului și Corneliu Bărlădeanu, arhieru-vicar al Episcopiei Hușilor.

Din partea Bisericii Romano-Catolice și Greco-Catolice au participat E.S. Antonio Matiazzo, arhieru-vicar al Episcopiei de Padova, E.S. Abbondi Alberto, expert în ecumenism Livorno — Italia, E.S. Lupinacci Ercole, episcop de Lungro — Italia, P.S. Petru Gherghel, episcop romano-catolic de Iași, P.S. Aurel Percă, e-

piscop-auxiliar de Iași, P.S. Anton Coșa, episcop diecezan de Chișinău, P.S. Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea, P.S. Alexandru Mesian, episcop greco-catolic de Cluj-Gherla. Din partea Secretariatului de Stat pentru Culte a fost prezent dl. Ministrul Secretar de Stat Laurențiu Tănase. Au fost prezenți la o parte a lucrărilor Simpozionului și doi mitropoliți din Grecia, I.P.S. Pantelimon de Veria și I.P.S. Vasilios al Elassonei, aflați în vizită în România.

Deschiderea oficială a Colocviului a avut loc marți, 17 septembrie a.c. printr-o alocuțiune a I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei care a arătat rostul și importanța acestei întâlniri pastorale pentru episcopii celor două Biserici.

Au fost prezentate de asemenea mesajele transmise cu acest prilej de către P.F. Teoctist, patriarhul României, I.P.S. Lucian, Mitropolit greco-catolic de Blaj și dl. acad. Răzvan Teodorescu, Ministrul Culturii și Cultelor.

Acest preambul a fost urmat apoi de prezentarea celor două referate principale cu tema: „Episcopul — păstor al Bisericii locale și păstrător al credinței universale. Tradiție și reînnoire a unei harisme fundamentale”, referate prezentate de I.P.S. Mitropolit Daniel și P.S. Episcop-auxiliar de Iași Aurel Percă.

Expunerile au fost urmate apoi de discuții în plen care au subliniat rolul și importanța episcopului ca

păstor în Biserica locală și misiunea sa de a păstra unitatea dogmatică, cultică și canonică cu Biserica Universală.

În a doua zi a lucrărilor, după oficierea Sf. Liturghii în rit ortodox în biserica Schitului Durău și în rit romano-catolic în Capela Centrului, au urmat alte două expuneri prezentate de E.S. Antonio, arhieru-vicar al Episcopiei de Padova și P.S. Casian, episcopul Dunării de Jos și care au avut ca temă: „Episcopul — învățător al Evangheliei într-o lume pluralistă. Dificultăți și șanse pentru evanghelizare astăzi”.

Expunerile au reliefat rolul de învățător și de ucenic în același timp al episcopului și au reiterat căi și mijloace de propovăduire a Evangheliei astăzi într-o lume aflată într-o continuă schimbare.

După pauză au fost prezentate alte două referate de către P.S. Timotei al Aradului și P.S. Virgil de la Oradea având ca subiect de expunere: „Episcopul — păstor al Bisericii locale și păstrător al credinței universale. Tradiție și reînnoire a unei harisme fundamentale”, referate prezentate de I.P.S. Mitropolit Daniel și P.S. Episcop-auxiliar de Iași Aurel Percă.

Expunerile au fost urmate apoi de discuții în plen care au subliniat rolul și importanța episcopului ca

Episcopul este Învățător al Cuvântului lui Dumnezeu și veghează la păstrarea dreptei credințe. El este un împreună credințat pentru toți oamenii și partaș la toate bucuriile și încercările semenilor. El trebuie să fie un model de rugăciune, de bunătate, de dreptate și de sfințenie și în același timp să tindă spre propria-i desăvârșire pentru a fi cu adevărat „omul lui Dumnezeu”. Toți vorbitorii au scos în relief demnitatea și responsabilitatea episcopului după scrierile Noului Testament și ale Sf. Părinți ca și strădania episcopului de astăzi de a fi la înălțimea chemării sale — aceea de păstor, de învățător și de sfințitor.

La sfârșitul Colocviului, joi, 19 septembrie a.c., a fost redactat un Comunicat comun (se publică în prezentul număr al Telegrafului Român).

Lucrările Colocviului s-au desfășurat într-o atmosferă de înțelegere și frățietate și au fost un mijloc propice pentru o mai bună cunoaștere dintre episcopii participanți ca și pentru descoperirea unor noi mijloace în lucrarea lor sacerdotală în mijlocul poporului lui Dumnezeu.

Colocviul de la Durău nu s-a dorit să fie unul teologic ci unul pastoral și a reușit acest lucru pe deplin, contribuind la apropierea dintre cele două Biserici: Ortodoxă și Romano-Catolică în slujirea lui Dumnezeu și a semenilor.

† VISARION RĂȘINĂREANU
episcop-vicar
Sibiu

Treimi, arătată și împărtășită de Hristos lumii, cheamă la reconciliere și comuniune, la solidaritate și cooperare.

7. În societatea amenințată de uniformizare și standardizare, prin episcopii ei, Biserica apără unitatea și demnitatea persoanelor umane, creează după chipul lui Dumnezeu, și propune o democrație bazată nu numai pe reguli ci și pe valori. Fiind sensibilă la suferințele și dificultățile cu care se confruntă cei defavorizați, oameni sau popoare, Biserica gândește în mod universal și solidar cu cei umiliți din toată lumea.

8. Forța creștinismului constă în sinteza dintre credință, cultură și viață. De aceea episcopul urmează tradiția Bisericii nedepășind-o și exprimă unitatea care a exprimat unicitatea mesajului mântuitor al Evangheliei, în culturi diferite, astfel încât să transmită diferitelor generații de oameni bucuria credinței, a speranței și a vieții în Hristos.

9. Întâlnirile și consultările dintre episcopii diferitelor Biserici creează condițiile promovării dialogului sincer și căutării de soluții adecvate la problemele cu care se confruntă toți creștinii în societatea de azi.

10. Intrajutorarea și schimburile de experiență pastorală între Biserici contribuie la păstrarea și dezvoltarea credinței în Hristos și solidaritate creștină între diferite popoare ale lumii.

Data fiind experiența spirituală deosebit de bogată și atmosfera frățască a colocviului, participanții au exprimat dorința de a organiza și în viitor astfel de colocvii episcopale cu teme pastorale.

„Să stăm bine, să stăm eu frică...”

Ascultarea și ordinea în locul de cult

Pentru cei mai mulți dintre noi locul de cult este un spațiu în care are loc întâlnirea omului, în mod direct, cu Divinitatea. Desigur că o bună parte din credincioșii care participă la slujbele religioase desfășurate într-un asemenea spațiu sacru nu (mai) conștientizează că locul în care se află este unul sfânt, aici Cerul coborându-Se pe pământ.

Una dintre cele mai vechi lucrări ale Bisericii creștine, este vorba de „Constituțiile Apostolice” (sec. IV), vine să ne amintească despre însemnătatea lăcașului de cult, despre evlavie, ascultarea, ordinea și buna cuviință de care trebuie să dea dovadă creștinii când se află în el.

Ca lăcaș de cult, biserica este asemenea împărăției lui Dumnezeu. Aici credincioșii se roagă: „Facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pământ” (Mat. 6, 10), comparându-se cu „cereștile, netrupește pe Dumnezeu (cf. Ps. 102, 19—21) într-un glas”, „lăudându-L în rânduală”, „păindându-L și adevăratul Dumnezeu” (cf. Constituțiile Apostolice II 56, 1).

O altă similitudine a bi-

sericii este cea a corabiei. Episcopul este ca un cărmaci, poruncind ca fiecare să înfăptuiască ce-i al său cu toată pricepera și comandând „diaconilor, care sunt ca niște marinari, să ceară fraților să stea la locurile lor, precum călătorilor, cu mare grijă și bună cuviință” (cf. C.A. 57, 2). Tot diaconii sunt cei care „poartă de grijă ca laicii să se așeze într-o parte, în rânduală și în liniște, femeile stând de o parte, de asemenea, în liniște”. Dacă se descoperă cineva nefiind așezat la locul lui, va fi certat de către diacon, care este comandant al probei și condus spre locul care i se cuvine” (C.A. 57, 4. 11).

Dar biserica nu e comparată numai cu o corabie, ci și cu un loc îngrădit unde păstorii fac ordine între oile turmei, grupându-le după felul, vârsta și elementele lor asemănătoare (cf. C.A. II 57, 12). Astfel, „tinerii se așează într-o parte, dacă este loc, dacă nu stau în picioare; cei în vârstă, după înțietate; copiii sunt luați de părinți; tinerete, la rândul lor, într-o parte, dacă este loc; iar văduvele și fe-

(Continuare în pag. a 8-a)

Drd. BOGDAN MARIAN

În zilele de 17—19 septembrie 2002 au avut loc, la Centrul cultural-pastoral „Sf. Daniil Sisastrul—Durău (jud. Neamț), lucrările Colocviului ecumenic internațional „A fi episcop astăzi. Demnitatea și dificultățile unei misiuni”.

Reflexia comună, desfășurată într-o atmosferă de rugăciune și frățietate, ne-a ajutat să redescoperim tradiția comună a celor două Biserici, Catolică și Ortodoxă, și valorile fundamentale ale credinței noastre în Hristos. Colocviul s-a concentrat asupra a trei direcții fundamentale ale demnității de episcop: păstor al Bisericii locale și păstrător al credinței universale, părinte spiritual într-un context secularizant, învățător al Evangheliei într-o lume pluralistă.

La încheierea lucrărilor Colocviului s-au formulat următoarele concluzii:

1. Misiunea episcopală este un dar al lui Dumnezeu și în același timp o mare responsabilitate asumată personal, comunitar și solidar. Episcopul este icoana lui Hristos, Arhieru cel veșnic, în comunitatea pe care o păstorește, este slujitor și mărturisitor al prezenței active a lui Hristos, prin Duhul Sfânt, în Biserica Sa.

2. În calitate de păstor spiritual și urmaș al Sfinților Apostoli, episcopul conduce poporul credincios către mântuirea în locul lui Hristos ci în comuniune cu Hristos, fiind prim învățător al Evangheliei și prim slujitor al Euharistiei, iar eparhia sa este epifania (manifestarea) Bisericii universale într-un loc determinat geografic.

3. Episcopul exercită slujirea sa de părinte și

COMUNICAT
privind Colocviul Ecumenic Internațional
„A fi episcop astăzi. Demnitatea și dificultățile unei misiuni”,

Durău, 17—19 septembrie 2002

păstor al Bisericii locale, împreună cu clerul și cu toate unitățile și instituțiile bisericești din eparhia sa: diferite consilii eparhiale pastorale, parohii, mănăstiri, comunități de viață consacrată, școli, centre culturale, instituții caritative, organizații creștine laice etc. Astfel, el este simbolul unității și cheamă la comuniune în iubirea lui Hristos pe cei de aproape și pe cei de departe, revărsând lumina credinței și a iubirii divine în locurile unde este dezbinate, fragmentare, îndepărtare de Dumnezeu.

4. Episcopul este părinte spiritual în Biserica și de aceea întreaga sa lucrare pastorală trebuie să facă din Biserica locală o familie spirituală care trăiește din iubirea Preasfintei Treimi: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. În fața lui Hristos, Arhieru cel veșnic, episcopul este responsabil de toți cei încredințați lui spre păstorire pe calea mântuirii și desăvârșirii spirituale. De aceea, el trebuie să se roage necontenit pentru mântuirea tuturor. Pastorația are ca

scop întărirea comuniunii eclesiale, promovarea mai intensă a reconcilierii și a vieții duhovnicești, prin harismele și darurile revărsate de Duhul Sfânt asupra membrilor Bisericii.

5. Episcopul este învățător al Cuvântului lui Dumnezeu, el învață cu autoritate în numele lui Hristos și veghează la păstrarea dreptei credințe. Pentru a fi un bun învățător al fiilor săi duhovnicești, episcopul trebuie să trăiască necontent ca discipol al lui Hristos, smerit și milostiv. El ascultă Cuvântul lui Dumnezeu și este atent la suferința lumii, ca să lucreze pentru realizarea comuniunii dintre oameni, prin împărtășire cu Hristos euharistic și întâlnire cu chipul lui Hristos din semenii noștri.

6. Azi, în contextul pluralismului cultural și religios în care își desfășoară activitatea, episcopul, prin toată slujirea sa, orientează lumea către Hristos cel răstignit și înviat, Creatorul și Mântuitorul lumii. Într-o lume marcată de secularizare și individualism, slujirea episcopală mărturisește iubirea Sfintei

Există în Evanghelie un episod care ne pune în uimire. Este vorba de rugămintea stăruitoare a cananeencei pentru vindecarea fiicei sale. Cu totul de neînțeles și nemăi întâlnit ne apare modul în care Hristos o tratează pe mult îndurerata mamă (Mt. 15, 21—28). La arzătoarea ei rugăciune, nu catadicsește pentru-ncăput să răspundă în nici un fel. Glasul ei plin de tristețe se izbește de o tăcere greu de înțeles. Ba, mai apoi, după ce strigarea i se intensifică, este apostrofată cu cuvintele: „Nu se cuvinte să iei pâinea fiilor și s-o arunci câinilor”.

Este unicul caz în tot Noul Testament în care Hristos procedează în acest fel. El, Cel care neîntârziat și absolut necondiționat se apleca asupra durerilor și suferințelor oamenilor, lesne-iertător al păcătoșilor, primitor generos și ocrotitor al oropsiților, iată-L de data aceasta, înfățișându-ni-Se într-o ipostază greu de explicat.

De bună seamă că toate acestea: tăcerea glacială, mai apoi cuvintele usturătoare își au un tâlc al lor, ele nefiind finalmente decât etapele unui sever examen cărui femeia i-a fost supusă de Hristos, examen pe care-l va trece într-un mod exemplar, câștigându-și prin dăruirea caracterului și neclintita credință, admirația Mântuitorului. „O, femeie, mare este credința ta!”, îi va spune la sfârșit Hristos, învrednicind-o totodată și de privilegiul, nimănui altcuiva acordat, „**fie ție după cum volesti!**”.

Există, dacă ne vom analiza cu atenție, și în viața noastră astfel de momente de cumpănă în care avem impresia că Dumnezeu S-a ascuns într-o desăvârșită tăcere, refuzând parcă să răspundă la rugăciunile noastre. Strigăm către El, dar răspunsul întârzie să vină, cuvintele izbîndu-se parcă și sfărâmându-se neputincioase din impactul cu un zid impenetrabil.

Tace însă oare cu adevă-

„Tăcerea” lui Dumnezeu și Surzenia noastră

„Poate că tăcerea lui Dumnezeu e numai un aspect tragic al surzeniei noastre”

rat Dumnezeu, întârzie El să ne răspundă, sau în cu totul altă parte trebuie căutată cauza acestei aparente tăceri divine? Nu este vorba cumva, mai degrabă de un sentiment care ne stăpânește, de o stare în care ne-am afundat și pe care, dacă nu o vom putea depăși, riscăm să nu putem auzi și nici înțelege răspunsul lui Dumnezeu?

Suntem de obicei înclinați să punem totul în seama lui Dumnezeu, să ne despovăram de orice răspundere, ba mergem până acolo încât îl acuzăm că atunci când avem mai mare nevoie de ajutorul Lui, atunci nu-L aflăm.

În orice caz, suntem dispuși să recurgem la tot felul de subterfugii și artificii în ceea ce ne privește pe noi înșine, fără să ne putem închipui măcar că adevărata cauză a acestei tăceri s-ar putea să se afle chiar în noi înșine.

Fără îndoială că una din cauzele care stau la baza acestei aparente tăceri, a dialogului care refuză să se înfiripe, a întâlnirii care nu se poate realiza, este faptul că în realitate noi nici nu dorim o relație reală și permanentă cu Dumnezeu. Nu avem nevoie de Dumnezeu, avem nevoie doar de ceva de la El. Dorim să ne dăruimăscă acel ceva care ne interesează, dar nu dorim ca El să se amestece în viața noastră, nu-L dorim prezent, pentru că prezența Lui n-ar face decât să ne incomodeze și să ne stingherească.

Există momente în viața în care ne rugăm cu toată căldura pentru ceva sau cineva, suntem cu toată ființa adunați în rugăciune, și totuși la sfârșit avem senzația clară a faptului că Dumnezeu tace, că refuză să ne dea un semn. Însă puterea și căldura rugăciunii noastre provin din preocuparea ex-

clusivă pentru acel ceva și prea puțin din credința noastră în El. Nu Dumnezeu este ceea ce ne preocupă în realitate, ci ceea ce cerem de la El. Și nu Dumnezeu era Cel în care eram adunați cu întreaga noastră ființă, ci eram absorbiți de ceea ce doream de la El. Or, în astfel de situații, nu Dumnezeu, ci noi suntem cei absenți, cei care tăcem, pentru că între El și noi s-a interpus un lucru care ne împiedică să I ne adresăm într-un mod nemijlocit.

Apoi, nerăbdători și mereu sub presiunea lui „acum”, nu ne dăm răgazul să așteptăm răspunsul lui Dumnezeu ci, din moment ce ni s-a refuzat ceea ce I-am cerut, considerăm că refuză să ne răspundă. Nu ne gândim însă că ordinea și logica lucrurilor divine sunt cu totul alfel decât logica și ordinea omenească, care sunt relative, iar

din moment ce Dumnezeu refuză să se circumscrie acestora, conchidem că ne refuză, fără să ne putem imagina măcar că un lucru pe care noi îl considerăm bun, poate avea consecințe imprevizibile asupra noastră, iar răspunsul lui Dumnezeu este de fapt tocmai acest aparent „refuz”.

O altă cauză care ar putea explica „tăcerea” lui Dumnezeu este și aceea că noi de obicei așezăm între noi și El anumite imagini sau încercăm să ne facem o anumită impresie despre El, cu alte cuvinte încercăm să-L conceptualizăm, or se știe, conceptele creează de fapt false imagini despre Dumnezeu, îndepărtându-ne prin aceasta și mai mult de El.

Este însă posibilă o relație nemijlocită cu Dumnezeu, și dacă da, cum vom putea să ne debarasăm de acești „idoli” pentru a putea avea acces la El, cum

vom putea comunica din moment ce Dumnezeu „rămâne ascuns chiar în propria-i revelație” (V. Lossky), iar „ceea ce căutăm transcende toată cunoașterea și se îndepărtează de noi în întinericul necunoașterii” (idem).

Privind din perspectiva strictă a umanului, Dumnezeu rămâne pentru noi un mister, o negrăită taină, pentru că în același timp El este pretutindenea, fără să poată fi cuprins de nimic, fiind „tot ceea ce este și nimic din ceea ce este”, umplând tot ceea ce gândim și spunem, dar în același timp „începe să fie exact dincolo de ceea ce spunem noi”.

Sigur, Dumnezeu este în toate cele din preajma noastră, toate vorbind despre prezența Lui, toate purtându-I amprenta: „ridică piatra și Mă vei descoperi, despica lemnul și iată-Mă, acolo sunt!” spunea unul

dintre Părinți —, fără să fie cuprins însă de nimic, iar locul în care vom descoperi cel mai bine prezența lui Dumnezeu este „în-lăuntrul nostru” (Lc. 17, 21).

„Găsiți ușa inimii voastre și atunci veți descoperi că ea este ușa împărăției lui Dumnezeu”, spunea Sf. Ioan Gură de Aur, arătând prin aceasta că trebuie să intrăm în noi înșine dacă vrem să-L descoperim cu adevărat pe Dumnezeu, însă nu oricum, pentru că nu este vorba doar despre o simplă descindere în adâncimea ființei noastre, așa cum o concepe spre exemplu știința modernă. A-L descoperi pe Dumnezeu nu înseamnă să cobori pur și simplu în propria-ți realitate lăuntrică, ci să treci dincolo de tine, „să uiți de tine dacă vrei să-ți cunoști sinele” (Starețul Varsanufie), să ajungi, cu alte cuvinte, în acel loc al ființei tale unde întâlnirea este posibilă, acolo unde sălășluiește Dumnezeu, Cel ce

(Continuare în pag. a 7-a)

Preot NICOLAE STOIA

(Urmare din pag. 1)

diculara, fundamentala — noastră solemnă și derizorie situație de faptură care deopotrivă ține de lume și de cer”.

Crucea este cumpăna dreptății între Vechiul și Noul Testament. Legea veche o socotea spânzurătoare, gen moarte blestemată, romanii, execuție infamantă. Legea nouă o consideră „semnul izbăvirii noastre”. Crucea în Vechiul Testament a fost preînchipuită, în Noul „este implinită”. Astăzi, în Biserica creștină se reînnoiește într-un fel minunea de pe Sinai. Numai că în locul șarpelui de aramă vedem, prin cruce, pe Fiul lui Dumnezeu Cel ce ridică păcatele lumii. „Astăzi Crucea se înalță și lumina din moartea păcatului se izbăvește. Astăzi pomul

Înălțarea Sfintei Cruci

vieții din sânurile pământului scoțându-se, învierea lui Hristos adevărește. Astăzi privind la Mielul lui Dumnezeu cel răstignit pe lemn, iertare de păcate și viață veșnică dobândim”. Aceasta potrivit cuvintelor Mântuitorului: „După cum Moise a înălțat șarpele în pustie, așa trebuie să se înalțe Fiul Omului, ca tot cel ce crede în El să nu moară ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3, 14—15).

Într-un chip tainic, dar nu mai puțin adevărat, minunea se repetă sub ochii noștri. Locul vechiului Israel l-am luat noi creștinii. Locul șerpilor l-au luat mușcăturile cele învenitate ale diavolului: Biserica implineste slujba lui Moise, ridi-

când în mijlocul poporului Crucea lui Hristos. Tot omul care privește cu credință la acest semn minunat, primește dar nemărginit: „Ca să simți și să dorești darurile Crucii trebuie să simți suierul diavolului; trebuie să simți lumea aceasta ca pe o pustie plină de șerpilor patimilor și ispitelor; trebuie să simți păcatul care te-a mușcat de moarte; trebuie să simți fiorul morții sufletești, să te cutremuri și să strigi: Doamne, mântuiește-mă că sunt pierdut” (Urmarea lui Hristos). Ca și iudeii în pustia Edoului, noi suntem mereu mușcați de ispitele și asupririle diavolului. Tocmai de aceea „Doamne, armă asupra diavolului, Crucea Ta ai dat nouă; că se îngrozește și se cutremură nesuferind a căuta spre puterea ei; căci morții i-ai sculat și moartea ai surpat, pentru aceasta ne închinăm îngropării și învierii Tale”.

Cel dintâi om, Adam, a fost mușcat prin amăgire de „șarpele cel de demult, diavolul, și în urma acestei mușcături toți oamenii poartă urmările lui. Însă, cel ce crede în Iisus se curățește și se vindecă de rănilile diavolului. Și numai prin Cruce, El se mărturisește Fiul al lui Dumnezeu, Fiul omului și Izbăvitorul nostru. Fiindcă Dumnezeu a ales un lucru nebul și slab din lume „ca să rușineze cele înțelepte și cele tari” (1 Corinteni 1, 27).

Așadar, ce este crucea în cultul creștin?

1. Firește, mai întâi, este **lemnul acela preafecit**, u-nealta folosită de Dumnezeu spre a prefăca întruparea Divinității în acceptarea completă a condiției omenești. Acela comoară de mare preț descoperită de mama împăratului Constantin cel Mare, Elena „cea fericită” și așezată la loc de cinste în anul 327 cu ajutorul patriarhului Macarie al Ierusalimului.

2. Crucea devine astfel un simbol, un semn al biruinței celor ce cred în Hristos. Prin moartea pe cruce, instrumentul morții s-a făcut „armă de biruință și izvor de scăpare”. Pe crucea Golgotei, ca pe un altar de

jertfă, Mielul lui Dumnezeu s-a oferit pentru păcatele lumii. Moartea Lui nu a fost o înfrângere, ci o biruință. Sf. Apostol Pavel, care s-a suiat cu duhul până la „al treilea cer, scria că pentru cei ce sunt pe calea mântuirii „crucea este puterea lui Dumnezeu” (1 Corinteni 1, 18). Iar în altă parte „Mie nu-mi este a mă lăuda decât cu crucea Domnului Iisus Hristos” (Galateni 6, 14). „Căldura se măsoară cu termometrul, evlavia adevărată a creștinilor cu venerarea crucii”. Iubitorii de Hristos, pentru a birui, se înseamnă cu chipul crucii, arătând prin aceasta dorința de a scăpa de puterea diavolului. Sfântul Ioan Gură de Aur preamărește semnul biruitor al creștinătății: „Crucea este pentru noi biruință contra demonilor, sabie împotriva păcatului, sulita prin care Hristos a străpuns șarpele. Crucea este voința Tatălui, slava Fiului Unuia-născut, bucuria Duhului, podoaba îngierilor, zidul sfinților, lumina întregii lumi”.

Crucea va fi și semnul împărăției celei veșnice a lui Hristos, când „se va arăta pe cer semnul Fiului Omului” (Matei 24, 30), fiind în același timp și semnul împăcării noastre definitive și veșnice cu Hristos.

3. Crucea are însă și sensul „**suferinței care mântuiește**”. Prin cruce, înțelegând acea răstignire a pofetelor pe care suntem îndatorați să o facem în fiecare zi, ca să ne eliberăm de amăgirile diavolului: „La aceasta ați fost chemați, că și Hristos a pățit pentru voi, lăsându-vă o pildă, ca să pășiți pe urmele Lui” (1 Petru 2, 21).

Prin crucea suferinței primite cu suflet smerit, credinciosul își ispășește păcatele și se apropie de Dumnezeu.

De la patimile Domnului de pe Golgota împărăția cerurilor nu poate fi dobândită decât cu **prețul crucii**, adică al renunțării, al smerenței, al răbdării. „Să ținem minte și să cugetăm că suntem chemați la cereasca și împărăteasca Cină a Stăpânului. De vrem să ne îndulcim de ea să avem grijă a fi cumpătați la prânzul acestei vieți”.

(Urmare din pag. a 4-a)

Rădășeni. La sfârșitul rugăciunilor pentru ploaie, icoana n-a putut fi dusă mai departe. Această tradiție este confirmată de mulți bătrâni din satul Rădășeni, martori ai acestei minuni, ca și de Arhimandritul Cleopa Ilie, vestitul misionar, legat sufletește de satul Rădășeni încă din vremea stăreției sale la Sihăstria, liturghisitor în biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din Rădășeni.

Arhimandritul Veniamin Piticariu a hotărât atunci să dăruiască Sfânta Icoană bisericii Sfinții Apostoli Petru și Pavel, cu dorința de a fi îngropat și el alături de acest locaș, lucru ce s-a implinit un an mai târziu, în 1922, când Dumnezeu l-a chemat într-o împărăție Sa. Trupul său adus de la Mănăstirea Râșca a fost așezat lângă biserică, aproape de preșiosul dar lăsat satului Rădășeni.

Mai târziu, prin grija preotului și a credincioșilor, la căpătâiul arhimandritului Veniamin Piticariu s-a așezat un monument funerar din marmură neagră în semn de recunoștință pentru acest vestit stareț al mănăstirii Râșca și ctitor al bisericii celei noi din Rădășeni.

Într-un mic medalion de

De la Athos la Rădășeni

argint așezat la gâtul Maicii Domnului, se găsesc trei părțicele din moaștele Sfântului Gheorghe, ale Sfântului Haralambie și ale Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava însoțite de o mică însemnare care amintește că donația a fost făcută de Arhierul Narcis Crețulescu (mort la Mănăstirea Neamț în martie 1913), prieten al Arhimandritului Veniamin Piticariu.

Așa a rămas la Rădășeni o icoană vestită a cărei istorie începută la Athos s-a continuat într-un sat cu oameni evlavioși, întărind și mai mult credința lor, îndemnându-i să rămână fideli dreptei învățături și s-o cinstească în chip deosebit pe Maica Luminii din icoana cea luminată.

Umbră de milostivirea Sa, rădășenii au devenit în ultimii zeci de ani ctitori ai multor mănăstiri și biserici. Amintim aici de paraclisul Sf. Ioachim și Ana de la Sihăstria, construit de ei în vremea stăreției Arhimandritului Cleopa Ilie, de ajutorul pe care l-au dat la Icoana, Pcov, Agapia Veche, Vorona și-n alte locuri.

Așa se explică prezența în satul Rădășeni a numeroși ierarhi, clerici monahi

și de mir, pelerini cu toții la icoana Maicii Domnului care privește spre noi cu nemărginită bunătate și implineste cererile făcute către ea din adâncul inimii, cu smerenie și cu frică de Dumnezeu.

Biserica în care se află primește mereu oameni apăsăți de nevoi și necazuri. În duminici și sărbători, ca și-n zile de rând, slujitori ai Bisericii, dar și nenumărați credincioși îngenunchiază înaintea acestei Sfinte Icoane, punându-și nădejdiile în mijlocirea Maicii Domnului. La resfințirea bisericii Sfinții Apostoli Petru și Pavel din 16 iulie 1995, trei arhierii, 40 de clerici și aproximativ 30.000 de credincioși au transformat târnosirea într-o sărbătoare a întregului ținut.

Biserica din Rădășeni păstrează între odorele ei de preț și un epitaf pictat de vestitul iconar Irineu Protenco de la Sihăstria, din vremea în care satul avea o strânsă legătură cu această mănăstire. Tot în aceeași perioadă, Arhimandritul Cleopa Ilie a slujit Sfânta Liturghie de mai multe ori în sat și chiar rânduiala înmormântării sau parastasului pentru

unii credincioși râvnitori. Așa a început să se țese firul acestei istorii. În fiecare zi icoana adaugă alte și alte minuni pe care oamenii credincioși le știu și le mărturisesc.

Un sensibil fiu al locurilor, scriitorul Grigore Ilișei care a trecut de sute de ori pe lângă această biserică în drumul spre casa mamei sale, a scris o frumoasă pagină, „**fermecat de povestea ei românească (de roman)**”.

Cu multă bunăvoință a realizat și un film despre icoană: **De la Athos la Rădășeni**, prezentat de Televiziunea Română în ianuarie 2002.

În rânduiala de sfințire a icoanelor Preasfintei Născătoare de Dumnezeu se spune: „... **Binecuvântarea Ta cea cerească și-i dă el puterea și tăria facerii de minuni. Fă-o vindecătoare și izvor de tămăduiri tuturor celor ce în dureri se vor pleca în fața ei și vor cere de la Tine ajutor prin Născătoarea de Dumnezeu...**”.

Este așadar împlinirea acestei rugăciuni făcută cu atâta stăruință în cetatea cea neîngenunchiată a Ortodoxiei, la Sfântul Munte Athos, în 1891.

Scrișu-s-a de noi această sfântă istorie...

INCHINARE

La altarul unei Biserici din lema

Lemnule sfânt, lemnule sfânt —
Lăcaș de rugă și har, pe pământ —,
Tu semenii în cuget, în noi, în simțiri,
Sămânța nestinsă a marii iubiri
De viață, de oameni, de Duhul cel Sfânt,
Atotpreaputernic în Cer, pe pământ...

Lemnule sfânt, lemnule sfânt!
În primele zile, fiind, pe pământ,
La tine venim,

Și nume primim,
Credință în Domnul cel Mare și Sfânt,
Atotpreaputernic în Cer, pe pământ...

Lemnule sfânt, lemnule sfânt!
Cu dragostea vieții în doi, pe pământ,
La tine venim

Să ne logodim
În numele Tatălui nostru cel Sfânt,
Atotpreaputernic în Cer, pe pământ...

Lemnule sfânt, lemnule sfânt
Când clopotul bate — un sfârșit pe pământ,
La tine venim,

Odihnă primim
În rai cu arhangheli
La Tatăl cel Sfânt.

Lemnule sfânt, lemnule sfânt
Lăcaș de rugă și har, pe pământ,
Prin tine trăiesc, la tine mă-nchin,
Și-ți dărui întreaga-mi ființă!

Amîn.
Colonel (r) GHEORGHE PĂȘESCU,
Asociația „Cultul eroilor” — Brașov

Un mare diplomat român — Nicolae Titulescu (1882—1941)

În toate timpurile și mai ales în vremuri de cumpănă, poporul român i-a fost hărăzit să se bucure de minți strălucite care să-i lumineze calea. În literatură, în știință, în istorie și, iată, în diplomatie, perioada interbelică a propulsat valori incontestabile. Printre personalitățile de seamă care au dat strălucire culturii noastre și nu numai, se numără Nicolae Titulescu.

Provenit dintr-o familie de intelectuali cu tradiții cărturărești, fiind fiu de avocat, nepot de protopop și strănepot al pictorului Theodor Aman, viitorul jurist, rămas orfan de tată la un an și jumătate, a demonstrat încă din adolescență calități intelectuale excepționale.

După absolvirea în mod strălucit a studiilor juridice la Paris, devine profesor suplinitor de drept civil, la Universitatea din Iași, la numai 22 de ani, iar în 1909 se transferă la aceeași catedră la București. În 1912 intră în viața politică ca deputat de Romanai, din partea Partidului Conservator-Democrat condus de Take Ionescu. Iată ce declara Take Ionescu despre Nicolae Titulescu: „Un mare, un extraordinar talent s-a ridicat la tribuna românească, și acest talent este al nostru. Nu numai că Titulescu a făcut ieri începutul cel mai strălucitor în istoria elocinței parlamentare a României, dar acest început l-a clasat deopotrivă gânditor și orator.”

Ajuns ministru de externe în anul 1923 când pacea, acest desiderat suprem al luptei sale, era din nou amenințată, Titulescu i-a conferit întreaga-i activitate diplomatică. Odată cu intrarea României în război de partea Antantei, Nicolae Titulescu a sprijinit din toate puterile realizarea idealului național, în vederea realizării Unirii tuturor românilor într-un singur stat.

Jurist și orator de frunte, Nicolae Titulescu a fost ales membru al Academiei

Române, apoi doctor honoris causa al Universităților din Atena și Bratislava și președinte al Academiilor Diplomatice Internaționale. În 1920 a fost delegat al României la Conferința de Pace de la Paris, în 1922—1927 a fost ministru plenipotențiar al României la Londra și ministru de externe între anii 1927—1928 și 1932—1936.

În calitate de delegat permanent al României la Liga Națiunilor, a fost ales ca președinte al acestui for internațional, în două rânduri consecutiv, în anii 1930 și 1931, caz unic în anele internaționale ale vremii. În 1933, după instaurarea hitlerismului în Germania, Nicolae Titulescu și-a dat seama de pericolul nazist pentru România și pentru celelalte state europene, astfel că a luptat neîncetat pentru întărirea colaborării internaționale, pentru stăvilirea războiului. A semnat la Londra în 1933 în numele guvernului român Convenția de definire a agresorului și a adus o contribuție remarcabilă la crearea Miciei Inteligeri, iar în 1934 a Înțelegerii Balcanice.

Anul 1936 prevestea nori negri ce se ridicau asupra Europei. În urma presiunilor cercurilor fasciste din țară, Nicolae Titulescu a fost scos din fruntea ministerului de externe, din arena vieții politice internaționale, în aceeași vreme ce anunța întunecata dominație fascistă, cu tot conștientul ei de a fi în fruntea ei. A plecat în Elveția, Franța și Anglia unde a ținut numeroase conferințe, despre situația precară internațională și despre soarta Europei în pragul celui de al II-lea război mondial.

Nicolae Titulescu a dat dovadă de un cald patriotism. Prin profunzimea gândirii sale a adus înnoiri vieții culturale, economice și politice. A întregit știința dreptului românesc. Prin excepționalul său talent oratoric, s-a afirmat în politica internă și externă, apărând cu tact, dar și cu dăruenie

interesele României. Gândirea sa politică este mereu actuală. Fostul ministru al Franței Eduard Herriot l-a caracterizat în felul următor la timpul său: „Om uimitor, care nu a avut și nu va avea niciodată pereche... Ce om extraordinar! Acest ministru al unei țări mici face o politică mare! Acest român și mare diplomat care înflăgtră dintre cele două conflagrații mondiale, a fost considerat personalitatea centrală a vieții politice internaționale. Nicolae Titulescu n-a avut nici o clipă altă preocupare în toată laborioasa și variata lui activitate decât aceea a oricui mare și luminat patriot: binele țării lui.” Spunea adeseori: „România nu poate fi mare în afară, decât în măsura în care e tare înăuntru.”

Nicolae Titulescu este istoric. Nimeni dintre oratorii timpului său nu s-a ridicat la rotunjirea de cugetare, la strălucirea, puterea de seducție și elocința lui Nicolae Titulescu. Împlia sala de ședințe și tribunele până la refuz, ca un spectacol de gală.

Nicolae Titulescu a fost și un creștin autentic. A crezut cu tărie în Dumnezeu. Om de cultură, diplomat care a reprezentat cu cinste interesele României la Geneva, la Paris avea în valiza lui diplomatică icona Maicii Domnului învăluită în ștergar de borangic.

Grav bolnav se retragea pentru tratament în Elveția,

iar după aceea se stabilește în Franța, asistând de acolo, neputincios, în 1940, la pierderea teritoriilor ale țării, prăbușindu-se un ideal pentru care luptase cu devotament.

Zdrobit de durere se stinge în orașul Cannes la 17 martie 1941, găsindu-și odihna și liniștea după propria dorință în pământul patriei la Brașov, dorință ce i-a fost îndeplinită ulterior.

Prin întreaga sa activitate Nicolae Titulescu se înfășorează personalitățile de seamă ale culturii și diplomatiei românești, contribuind la propășirea națiunii, pe care a slujit-o cu devotament.

Pr. EUGEN GOIA

BIBLIOGRAFIE:

1. Pr. Mihai Sofronie. Nicolae Titulescu. Telegraful Român, martie 1991.
2. L. Kalustian. „Simple note”. Peste Europa a pus stăpânire noaptea. Editura Eminescu, 1980.
3. Dicționar Enciclopedic Român. Editura politică. București, 1966, vol. IV.
4. L. Kalustian. Simple note. Testamentul lui Nicolae Titulescu. Editura Eminescu, 1980.
5. Dr. Traian Mârza. Nicolae Titulescu — 100 de ani de la nașterea sa. Îndrumătorul pastoral. Alba Iulia 1982.
6. Nicolae Titulescu. Discursuri. Editura științifică 1967.

Gherasim Cristea, episcopul Râmnicului — VIAȚA SFÂNTULUI MARTIR CONSTANTIN-VODĂ BRÂNCOVEANU ȘI A CELOR ÎMPREUNĂ PĂTIMITORI CU DÂNSUL

O minunată lucrare de istorie a jertfei creștine românești este cartea Episcopului de Râmnic, tipărită în anul 2001, cu un cuvânt înainte de academician Virgil Cândea, îngrijitorul multor ediții din operele cronicarilor noștri.

Volumul a apărut la Editura Episcopiei Râmnicului, bogat ilustrat și în excelență prezentare grafică, la înălțimea cerută de tema abordată: jertfelnicia Domnitorului ortodox creștin Constantin-Vodă Brâncoveanu și a celor împreună cu dânsul, care au ales să se jertfească dobândind cu neputință credința. Aflăm cum au fost uciși cu moarte groaznică de către Șin Alipașă, „un cătin get de sânge, dușman al creștinilor și doritor să robească Țările Române”. Tatăl, vodă Brâncoveanu, și-a privit fiii uciși pe rând de turcii păgâni, și-a îmbrățșat el însuși copiii pentru ca să nu se teamă și să își păstreze credința străbună chiar cu prețul vieții lor, știind că altfel, turcii îi vor sili pe români să treacă la credința musulmană, așa cum au făcut în Bulgaria, Albania, Bosnia și Serbia. Astfel au pierit pentru dragostea lor de Neam și de Dumnezeu, Sfântul Mucenic Constantin-Vodă Brâncoveanu și cei împreună cu dânsul, adică Mucenicii Constantin, Ștefan, Radu și Matei, feciorii săi, și Ianache, sfetnicul său; cu toții fiind prăznuiți în Biserica Ortodoxă Română, de toți credincioșii ei, după cuviință, la 16 august.

Despre istoria Brâncovenilor, despre comorile brâncovenești și despre daniile făcute de voievodul Constantin Brâncoveanu către Muntele Sinai și Athos, despre bibliotecile lor și despre stilul arhitectonic unic, întemeiat de ctitorul Vodă-Constantin și recunos-

cut ca stil artistic în 1993 de UNESCO prin proclamarea ctitoriei voievodale de la Hurezi ca monument de valoare culturală mondială — despre acestea toate s-a scris mult. Ceea ce aduce nou cartea episcopului Gherasim este revelarea exemplului de adâncă sfințenie al unui domnitor român, și de negrăită jertfă pe care viața și martiriul Brâncovenilor îl însemnează în istoria creștină a neamului românesc. Este pusă în lumină și înțelegerea domnitorului român care a preferat să plătească turcilor un tribut pentru păstrarea locuitorilor de la Nord de Dunăre. De asemenea, autorul explică și îndeamnă la un mod religios de înțelegere a istoriei, cu meandrele sale, în care au fost prinși bunaoară Brâncovenii și Cantacuzinii, întrucât: „creștinii citească în istoria altfel decât cărturarii bizuții doar pe judecata minții lor” și ei nu spun „neadevăruri care defaimă până la urmă însuși neamul românesc”.

Stilul curgător și dulce al cărții Episcopului Gherasim al Râmnicului este acela al «cărților de cetire» pentru copiii de acum 70—80 de ani, cărțile care a căror lipsă din peisajul didactic o regretăm noi astăzi, când «alternativelor» pedagogice ale manualelor de istorie predate în școli nu sunt de natură să ne bucure.

De astfel de cărți, bune pentru minte și pentru suflet, așa cum este Viața Sfântului Martir Constantin-Vodă Brâncoveanu și a celor împreună pătimitori cu dânsul avem mare nevoie, pentru a ne ajuta nevoile să se identifice și să se legitimizeze ca neam, ca națiune să se regăsească și să poată purcede conștient de sine spre viitorul care îi așteaptă.

MIHAI POSADA

„Tăcerea” lui Dumnezeu

(Urmare din pag. a 6-a)

este „miezul ființei noastre dar diferit de miez, interiorul miezului și în tot miezul și dincoace de miez, mai aproape de miez decât miezul”.

Modul cel mai adecvat în care putem intra în relație cu Dumnezeu este fără îndoială rugăciunea, însă cei mai mulți dintre noi o confundăm cu o simplă înșiruire de vorbe. Este așa stare în care din pricina vorbelor riști să acizi rugăciunea: „nu spuneți multe ca păgânii cărora li se pare că prin multa lor vorbărie vor fi ascultați!” (Mt. 6, 8). Este pericolul care derurge tocmai din mulțimea vorbelor și care ne poate împiedica să auzim răspunsul lui Dumnezeu. Pentru că trebuie să știi cum să-I vorbești lui Dumnezeu, să găsești modul în care I te poți adresa, trebuie să știi la fel de bine și să-L ascuți, altfel riști să cazi în capcana vorbăriei deșarte, care nu este altceva decât o altă formă de surzenie spirituală.

Vorbește-I lui Dumnezeu tăcând, așa am putea sintetiza cea minunată „Rugă-

ciune a inimii” sau „Rugăciunea lui Iisus” stare în care, depășind cuvintele și noianul gândurilor, să-I vorbești lui Dumnezeu cu inima.

A ști să-I vorbești lui Dumnezeu înseamnă în egală măsură, să știi să și taci. Să taci pentru a-I asculta șoapta. Pentru că lui Dumnezeu nu trebuie doar să-I cerem, trebuie să ne dăm răgazul să-I auzim răspunsul, și să-l înțelegem. Astfel, copleșiți de vorbe, nu vom mai fi în stare să-L auzim. Pentru că mulțimea vorbelor, agitația și aglomerația din afară nu fac decât să ascundă uscăciunea launtrică, singurătatea și deruta existențială, cu un cuvânt, surzenia propriei noastre ființe, care este adevărata cauză care ne împiedică să-L auzim pe Dumnezeu.

1. A. de Chateaubriand, La Reponse du Seigneur, p. 170.

2. D. Areopagitul, în N. Crainic, Sfințenia, împlinirea umanului, p. 59.

3. Antonie, mitr. de Sușorj, în volumul Ortodoxia sub presiunea istoriei, p. 69.

4. K. Ware, Ortodoxia, calea drepte credințe, p. 48.

Cultură la parohii

(Urmare din pag. a 2-a)

local. Deosebit de interesante sunt obiceiurile religioase și tradițiile populare.

Așazare veche, unde urmele locuitorilor urci până în perioada epocii mijlocii a pietrei, fiind descoperite adepstori pentru „vânătorii tardenozieni”, cum adevăratele Părintele Gheorghe I. Petre de la Govora, reputatul arheolog. Descoperirile recente atestă aici o puterile deosebite ale culturii dacice, având temeinice legături cu dacii de peste munte, până în zona Sarmisegetusa. Chiar după cucerirea romană, viața dacilor n-a încetat. În anul 87 d.H., în departe de Lotru, a fost înfrânt generalul Cornelius Fuscus, comandantul unor legiuni romane, Valea Lotrului păstrându-se un adevărat „bastion al dacilor liberi”, unde s-a constituit ulterior „Țara Loviștei”, renumită prin frumusețea și tradițiile ei milenare.

De remarcat că, în urma păcii de la București, din luna mai 1918, Mălaia a fost cedată Austro-Ungariei, situație menținută până la 1 decembrie, când are loc Marea Unire.

Cu privire la instituțiile localității, Părintele prezintă cele două biserici: prima, din lemn, este ctitoria episcopului Iosif al Argeșului, originar din localitate, datând de la 1807; biserica nouă, din cărămidă, începută în 1958 de preotul Nico-

lae Marinescu, și continuată de preotul Nicolae Niță, care e terminată în 1979. Întrucât parohia Mălaia are două filii, autorul prezintă și bisericile din Ciunget și Săliște.

Tratând despre Școala din Mălaia, Părintele documentează că acolo au existat oameni știutori de carte, cu multe secole în urmă, datorită faptului că, la Sud, localitatea se învecinează cu Mănaștirea Bistrița, mare centru de cultură și le procurau. Oficial, prima școală a luat ființă în anul 1844, fiind ilustrată de numeroși dascăli eminenți.

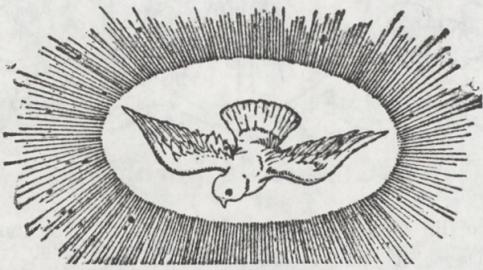
Altă instituție fundamentală a unei comune este Primăria; cea din Mălaia, ca de altfel toate din Țară, a luat ființă în anul 1864. Lista celor 47 de primari se încheie cu numele actualului, Ion Moga, fratele preotului Nicolae Moga, care conduce cu destoinicie destinele comunei, din anul 2000.

Întocmirea unor asemenea monografie din țară, de către cei încredințați să le păstorească, ar fi o lucrare de prestigiu, nu numai pentru autorii lor, ci și o contribuție inestimabilă adusă la cunoașterea în profunzime a trecutului istoric al Patriei și Bisericii noastre.

AGENDA I.P.S. MITROPOLIT ANTONIE

- LUNI, 2 septembrie — A primit pe P.C. Pr. Nicolae Bordașiu cu soția, slujitor la Biserica „Sf. Silvestru” — București.
- MARȚI, 3 septembrie — A primit la Reședința mitropolitană pe: — Monahia Isidora de la M-rea „Dintr-un lemn”, jud. Vâlcea. — Preot pensionar Zosim Oancea din Sibiu. — Dl. Teodor Ploeanu, primarul Mediașului. — P.S. Daniel Partoșanul, episcopul Vârșului, preot profesor dr. Damitru Abrudan, Decanul Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu, preot Ioan Ciocan, Parohia Săliște — Sibiu și pe Pr. prof. Petre Itineanu de la Seminarul Teologic din Caransebeș cu ocazia întâlnirii promoției absolvenților Facultății de Teologie anul 1982.
- MIERCURI, 4 septembrie — A primit pe Pr. Silviu Negruțiu ca familia din Tg. Mureș. — A primit pe pr. Gheorghe Covalciuc de la Cernăuți. — A primit pe pr. Reit Nicu Aurelian și soția Larisa din Brașov.
- JOI, 5 septembrie — A prezidat lucrările Permanenței Consiliului Eparhial Sibiu.
- VINERI, 6 septembrie — A primit pe Arhid. Ezechil Oancea, consilier economic al Arhiepiscopiei. — A primit pe d-ra ec. Sanda Cheneriș, contabil șef al Arhiepiscopiei.
- LUNI, 9 septembrie — A primit pe P.C. Pr. Ioan Găban, protopopul Mediașului. — A primit pe Pr. Sărășan Achim din Mediaș. — A primit pe Pr. Cărăbaș Dumitru din Mediaș. — A primit pe Dl. Silvan Negruțiu din Tg. Mureș.
- MARȚI, 10 septembrie — A primit pe Pr. Prof. dr. Ioan N. Floca, consilier juridic al Arhiepiscopiei, Arhid. Ezechil Oancea, consilier economic al Arhiepiscopiei și P.C. Pr. Simion Săsăujan, consilier administrativ bisericesc al Arhiepiscopiei.
- JOI, 12 septembrie — A primit pe P.C. Pr. Moșoiu Zenovie cu soția, Protopopul Brașovului. — A primit pe Dl. teolog Cornel Sirjă din Brașov.
- LUNI, 16 septembrie — A primit pe P.C. Pr. Simion Săsăujan, consilier ad-tiv bisericesc al Arhiepiscopiei.
- MARȚI, 17 septembrie — A primit pe Arhid. Ezechil Oancea, consilier economic al Arhiepiscopiei.
- MIERCURI, 18 septembrie — A primit pe Dl. Prof. univ. dr. Ilie Crăciun, decan al Facultății de Medicină Sibiu, pe Dl. Prof. univ. dr. Deac, Prof. univ. dr. Ciuchendea și Dl. dr. Emil Băcilă.
- JOI, 19 septembrie — A primit pe P.C. Protosing. Nichifor Stancu vicar al Mănăstirii Neamț, fost angajat al Centrului mitropolitan.
- VINERI, 20 septembrie — S-a întâlnit la Reședința mitropolitană din Sibiu cu P.S. Epifanie Noroșel, Episcopul Buzăului.
- SAMBĂTA, 21 septembrie — A primit vizita fam. ing. dr. Dumitru Șoaită cu soția dr. Maria și fiica Claudia din Tg. Mureș.
- MARȚI, 24 septembrie — A efectuat o vizită la Schitul Păltiniș și a discutat cu P.C. Ierom. Valeriu Luca — duhovnic la Schitul Păltiniș, fiind însoțit de Arhid. Ezechil Oancea, consilier și P.C. Pr. Valentin Sicoe, secretar.
- MIERCURI 25 septembrie — A primit pe P.C. Pr. Simion Săsăujan, consilier bisericesc al Arhiepiscopiei.
- JOI, 26 septembrie — A primit pe Monahia Dionisia Grigore, stareța Mănăstirii Orlat, însoțită de Monahia Paisia Stegăroiu și Tomaida Chirilă. — A primit pe Prea Cuviosul Arhim. Ilarion Urs, starețul Mănăstirii „Brâncoveanu” Sâmbăta de Sus, cu ocazia continuării lucrărilor de la mănăstire.

Pr. VALENTIN SICOE
Secretar eparhial

„Să stăm bine, să stăm cu frică...”

(Urmare din pag. a 5-a)

meile bătrâne stau în fața tuturor. Diaconul poartă de grijă ca fiecare să-și ocupe locul său, iar nu al altuia. El supraveghează poporul ea să nu murmure, să nu ațipescă, să nu rădă sau să facă semă cu capul; căci în biserică trebuie să fie învățare, sobrietate și priveghere, având urechile și inima spre Cuvântul Domnului”. (C.A. II 57, 13).

„Însă dacă intră un sărac sau un om disprețuit sau un străin, bătrân sau tânăr, și nu se găsește loc, diaconul le va face loc acestora cu toată dragostea lui, nu din părtinire omenească, ci din plăcerea de a sluji lui Dumnezeu”. (C.A. II 58, 6). Obținerea locului se face prin „ridicarea celui tânăr în picioare, cu cuvântul, iar nu cu mânie, așezându-l acolo pe noul venit; este normal să faci astfel cel care este iubitor de frați; dar dacă tânărul nu vrea, va fi silit să se ridice și să stea în picioare în spatele tuturor, învățând astfel și ceilalți să ofere locul lor celor mai cinstiți”. (C.A. II 58, 5).

Punctualitatea creștinilor la slujbele bisericești ar trebui să fie exemplară. E bine de știut faptul că „neamurile păgâne trezindu-se, alegă în fiecare zi să slujească idolilor lor și înainte de a face orice faptă sau acțiune mai întâi se roagă și nu întârzie de la sărbătorile și de la adunările lor festive, atât cei care locuiesc în apropiere cât și cei de mai departe și cu toții se adună în teatrele lor care țin ca locuri de adunare” (G.A. II 60, 2).

Așadar, chiar dacă nu vedem cu ochii trupești această legătură între evlavie, ascultare și ordine dintre ierarhie și credincioși, rânduiala nemaifiind făcută de diaconi, ci de bunul simț al nostru, fiecare putem și trebuie să înțelegem că nu mai undă este bună înțelegere acolo este și sporire întru toate. Căci, într-adevăr „a fi creștin depinde de noi, iar a fi episcop sau altă persoană sfințită nu este de la noi, ci de la Dumnezeu, care dă harismele Sale” (C.A. VIII 1, 21) pentru mântuirea oamenilor.

ITINERAR PASTORAL

Din încredințarea și cu binecuvântarea I.P.S. Mitropolit Dr. ANTONIE PLAMADEALA, P.S. Episcop-vicar VISARION RAȘINĂREANU a săvârșit următoarele:

- 20 SEPTEMBRIE a.c. — P.S. Sa a participat la vernisajul expoziției „Albrecht Dürer”, organizată de Ambasada Germaniei la Sibiu.
- 21 SEPTEMBRIE a.c. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în Capela mitropolitană hirotonind întru diacon pe teologul Precup Ioan-Adrian.
- 22 SEPTEMBRIE a.c. — P.S. Sa a săvârșit slujba de binecuvântare a bisericii parohiale din Viștea de Jos, prot. Făgăraș, recent restaurată și Sf. Liturghie arhierescă, roșind cuvânt de învățătură și hirotonind întru preot pe C. diacon Precup Ioan-Adrian, pentru nevoile Protopopiatului Făgăraș. — P.C. pr. paroh Ioan Năftănăilă a fost hirotesit întru iconom.
- 24 SEPTEMBRIE a.c. — P.S. Sa a luat parte la lucrările Simpozionului „Sf. Andrei Apostolul Românilor”, desfășurat la Mănăstirea Brâncoveanu — Sâmbăta de Sus. — A făcut o vizită la Seminarul Teologic din Făgăraș, unde s-a întâlnit cu profesorii și elevii seminarului.
- 27 SEPTEMBRIE a.c. — P.S. Sa a slujit, la invitația P.S. Gherasim al Râmnicului, la Sf. Liturghie arhierescă la Râmnicu-Vâlcea cu prilejul zilei Sf. Antim Ivireanu — patronul orașului. — Seara slujește Vecernia și Acatistul Maicii Domnului în Catedrală.
- 29 SEPTEMBRIE a.c. — P.S. Sa a săvârșit slujba de binecuvântare a bisericii parohiale „Sf. Nicolae” din Ormeniș, prot. Rupea și Sf. Liturghie arhierescă roșind cuvânt de învățătură. P.C. pr. paroh Moise Antal a fost hirotesit întru sachelar. — În aceeași zi a vizitat biserica veche și cea nouă din Apața și biserica „Sf. Nicolae” din Schei, aflată în șantier de restaurare a picturii.
- 1 OCTOMBRIE a.c. — P.S. Sa a participat la Arad la cea de a șaptea întâlnire a Comisiei mixte de dialog dintre B.O.R. și Biserica Greco-Catolică.
- 3 OCTOMBRIE a.c. — P.S. Sa a participat la recepția oficială oferită de Consutul German din Sibiu cu prilejul zilei reunificării Germaniei. — S-a întâlnit cu I.P.S. Sa Iakubini Gyorgy, arhiepiscop romano-catolic de Alba Iulia și cu Ex. Sa Christoph Klein, episcop luteran din Sibiu.
- 4 OCTOMBRIE a.c. — P.S. Sa a participat la Simpozionul: „Uniunea Europeană în anul 2002. Realități și perspective” în Aula Universității din Sibiu, roșind un cuvânt de salut.
- 5 OCTOMBRIE a.c. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie în Capela mitropolitană. — Seara slujește la Vecernie în Catedrala mitropolitană, împreună cu P.S. Siluan Marsilianul (Franța).
- 6 OCTOMBRIE a.c. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica „Sf. Nicolae” din Sibiu, str. Mihai Viteazu, roșind cuvânt de învățătură (pr. paroh Achim Băcilă). — Seara slujește Vecernia în Catedrală.
- 7 OCTOMBRIE a.c. — P.S. Sa a primit un grup de pelerini catolici și protestanți din Bavaria aflați în vizită la Sibiu.
- 8 OCTOMBRIE a.c. — P.S. Sa a făcut o vizită la Via Mitropoliei de la Sărășeu, jud. Alba. — A oficiat un trisaghion la mormântul marelui binefăcător al Mitropoliei dr. Ioan Mihai în cimitirul din Vinerea, jud. Alba, cu prilejul împlinirii a 75 de ani de la moartea sa.
- 9 OCTOMBRIE a.c. — P.S. Sa a participat la încheierea lucrărilor Simpozionului cu tema „Violența și depășirea ei”, desfășurat la Facultatea de Teologie din Sibiu roșind o alocuțiune. — Seara slujește Vecernia și Acatistul Mântuitorului în Catedrală.
- 10 OCTOMBRIE a.c. — P.S. Sa a participat la lucrările Simpozionului „130 de ani de la moartea lui Avram Iancu”, organizat la Cercul militar din Sibiu, roșind un cuvânt adecvat.
- 11 OCTOMBRIE a.c. — P.S. Sa a luat parte la deschiderea oficială a Centrului de tratament ambulatoriu intensiv Phoenix din Sibiu.
- 12 OCTOMBRIE a.c. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie în Capela mitropolitană. — A oficiat o slujbă religioasă la Academia Trupelor de Uscat din Sibiu cu prilejul depunerii jurământului militar. — Seara slujește și predică la eununia tinerilor Iuliana și Ioan Rusu în biserica din Tălmăcel.
- 13 OCTOMBRIE a.c. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica parohială din Boița, prot. Avrig (pr. paroh Viorel Lăzăriciu), roșind cuvânt de învățătură. — Seara slujește și predică la Vecernie în biserica „Cuv. Paraschiva” din Triaf (pr. paroh Vasile Ghișoiu).
- 14 OCTOMBRIE a.c. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica cu hramul „Cuv. Paraschiva” din Brașov — Groaveri (pr. paroh Florin Gârloața), roșind cuvânt de învățătură. — În aceeași zi, seara, slujește și predică la Vecernie în biserica „Cuv. Paraschiva”, monument istoric, din Veneția de Sus, prot. Făgăraș (pr. paroh Florin Lodroman).
- 15 OCTOMBRIE a.c. — P.S. Sa s-a întâlnit cu preoții și cu profesorii de religie din orașul Sibiu.
- 16 OCTOMBRIE a.c. — P.S. Sa a participat la lucrările Simpozionului ecumenic „Cooperarea între Biserică și instituțiile statului în vederea soluționării problemelor societății”, desfășurat la Consiliul Județean Sibiu. — Seara participă la Concertul festiv al Ansamblului artistic al Armatei la Cercul militar Sibiu.
- 18 OCTOMBRIE a.c. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica „Sf. Ev. Luca” din Sibiu (pr. paroh Theodor Burcuș), cu prilejul hramului, roșind cuvânt de învățătură. — Seara slujește Vecernia și Acatistul Maicii Domnului în Catedrală.

Arhid. VASILE AVRAM

PROGRAMARE DE CONCURS

În condițiile obișnuite de concurs publicăm spre ocupare următoarele parohii vacante:

PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN BRAȘOV

— Parohia Ortodoxă Română Bran-Poartă — la numiri
Termen de concurs: 1.X.2002 — 15.X.2002.

PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN RUPEA

— Parohia Ortodoxă Română Paloș — la numiri.
Termen de concurs: 7—21 octombrie 2002.

Cei care doresc să ocupe aceste posturi își vor înainta cererea în termen legal la Oficiile Protopoștii, anexând adevărinate cu certificatul de la cursurile de îndrumare.

După expirarea termenului de concurs Oficiile Protopoștii ne vor înainta de urgență dosarele cu cererile candidaților.

P.C. Protopoși sunt îndrumați să verifice cererile candidaților în care se vor menționa: vechimea în funcția anterioară, examene absolvite, situația socială (domiciliu, copii, părinți, locul de muncă al soției, etc.).

Cererile care nu cuprind aceste puncte sau nu au acte doveditoare nu vor fi luate în considerare la desfășurarea concursului.

Vechimea în preoție trebuie să fie de minim 5 (cinci) ani la transferări. Nu se primesc dosare din alte Eparhii.

Termen de contestație: 15 zile de la data numirii.

Dr. ANTONIE
Mitropolitul Transilvaniei

Consilier ad-tiv bisericesc
Pr. SIMION SĂSĂUJAN

● Semnalăm ● Semnalăm ●

● Semnalăm cartea „Religie și știință” de prof. C. Z. Buștiuc, ediția a II-a adăugită. Lucrarea apare la Editura „Metafora”, Constanța 2002, 200 p.

„Știința clădește un subsol pe care-l așază la temelie lumii experimentale, iar religia clădește un supraetaj pe care-l suprapune acestei lumi.

Realitatea științei propriu-zise o formează fenomenele, adică lumea concretă existentă în timp și spațiu, însă această lume presupune o lume noumenală în care se află esența fenomenelor, care transpune în fenomene, căci un fenomen fără un noumen este un nonsens, așa cum ar fi umbra fără corpul care o proiectează. Această lume formează obiectul filosofiei și al religiei”.

Cartea aceasta e o lucrare de filosofie. Ea tratează teme ca: *Religie și Știință*. Apoi despre *Crearea lumii*. Despre: *Crearea lumii în gândirea filosofică, Crearea lumii în gândirea creștină*. Găsim apoi următoarea temă: *Omul și destinul său*. Și mai amintim printre altele despre: *Addenda* care cuprinde unele studii despre Dumnezeu.

E o carte care merită să fie citită cu mare atenție. Mulțumim autorului că ne-a trimis această carte în mai multe exemplare, pe care le-am distribuit părinților profesori de la Facultatea de Teologie.

Îi mulțumim pe această cale și rugăm pe Dumnezeu să-i binecuvinteze ostenele.

● Comorile Pustiei: *Sfântul Vasile cel Mare, Comentariu la Psalmi (Ps. 1, 7, 14, 28, 29)* I, traducere de Pr. Dr. Ol. N. Căciulă, ediție îngrijită de D-na Monica Dumitrescu, colecție coordonată de Radu Diac. Cartea apare cu binecuvântarea I.P.S. Nicolae, Mitropolitul Banatului, la Editura Anastasia, București, 2002, 149 p.

„Cartea Psalmlor cuprinde în sine tot ceea ce este mai folositor în toate. Ea profetizează cele viitoare, face aluzii istorice, dă legi pentru viață, arată ce trebuie să facem și, ca să spunem într-un singur cuvânt, este o adevărată comoară de învățături bune, punând la îndemâna fiecăruia, după sârghișul lui, tot ceea ce îi este de folos. Ea vindecă rănilor cele vechi ale sufletului și aduce cât se poate de grabnic însănătoșirea celui de curând rănit. Îngrijește de cel bolnav și păstrează întreg pe cel sănătos. Ea face ca patimile, care de-a lungul vieții omenești caută să se cuibărească în suflete, să fie îndepărtate și la aceasta ajunge prin crearea îngrijită a unei stări sufletești pline de bucurie și de plăcere, care face ca în suflete să ia ființă cugetele cele înțelepte”.

O recomandăm din toată inima.

● La 14 septembrie 2002, a părăsit viața aceasta Părintele Arhimandrit Sofian Boghiu. A fost un mare duhovnic și pictor bisericesc. S-a născut în Basarabia în 1912, având deci 90 de ani. A fost starețul Sfintei Mănăstiri Antim din București, și a plecat la Domnul după o viață lungă.

Iată că astăzi de ziua „Sfintei Cruci” a fost chemat la Domnul, și-a luat cruce și ne așteaptă dincolo, în aceeași atmosferă de blândețe și smerenie, de rugăciune pentru toți frații și surorile de aici și din Basarabia. Pentru cei ce l-au iubit și l-au prețuit este o mare pierdere, dar un foarte mare câștig pentru viața de dincolo, încuviințată fiind că se roagă pentru noi toți așa cum știm bine că se ruga încă din această viață. Dumnezeu să-l odihnească cu cei drepecți. Veșnica lui pomenire.

● Tot la Editura Anastasia a apărut cartea: *Sufletul după moarte*. Experiențele „post-mortem” contemporane, în lumina învățăturii ortodoxe cu privire la viața de apoi, de Seraphim Rose. Traducere de Constantin Jinga.

Părintele Seraphim s-a născut în august 1943, în San Diego, California într-o familie de protestanți. Urmează studii înalte pentru căutarea adevărului, în filosofia occidentală iar apoi prin studiul înțelepciunii Orientului, învățând limba chineză, atât cea veche, cât și cea modernă. Între timp se răzvrătește împotriva superficialității și a materialismului ei și se leapădă de religia protestantă în care fusese crescut. A fost primit în Biserica Ortodoxă, în februarie 1962. În 1977 a fost hirotonit preot. Pentru o perioadă a fost ucenicul unuia dintre cei mai sfinți oameni ai secolului al XX-lea, Fericitul Arhiepiscop Ioan Maximovici.

Dar, iată că în ziua de 2 septembrie 1982 Părintele Seraphim pleacă la Domnul, pe care l-a iubit și l-a slujit cu toată dăruirea sa în Biserica Ortodoxă Rusă.

„Scopul acestei cărți este îndoit: în primul rând, își propune să dea o explicație, în termenii doctrinei creștin-ortodoxe, asupra vieții de după moarte și asupra experiențelor contemporane „post-mortem” care au generat un deosebit interes în anumite cercuri religioase și științifice, iar în al doilea rând, își propune să ofere o prezentare a izvoarelor fundamentale și a textelor care conțin învățătura ortodoxă despre viața de apoi. Dacă învățătura ortodoxă este atât de puțin înțeleasă astăzi, aceasta se datorează în foarte mare măsură faptului că respectivele texte au fost într-atât de neglijate încât au devenit chiar „demodate” în epoca noastră puternic influențată de „iluminism”; ne-am străduit, așadar, să oferim aceste texte sub o formă cât mai accesibilă și inteligibilă cititorului lumii de azi”.

E o carte valoroasă care merită a fi citită, Seraphim Rose fiind cunoscut ca unul din oamenii cu trecere în fața lui Dumnezeu.

ANTONIE P.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35. Articolele nepublicate nu se înapoază.

Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plamadela, Mitropolitul Ardealului — președinte; P.S. Visarion Rașinăreanu — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu.

I.S.S.N. 1223-8302

Abonamentul pe un an: 85 000 lei. Cont nr. 2511.1-61.1/ROL B.C.R. Sibiu. Pentru cititorii de peste hotare costul unui abonament anual este de 25 dolari S.U.A. (cont nr. 2.111-61.15 U.S.D.) sau echivalentul în altă valută, B.C.S.A. Sucursala Sibiu.